Dabas lieguma „Līvbērzes liekņa” dabas aizsardzības plāns

Dabas liegums atrodas Dobeles novadā un Jelgavas novadā

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika posmam no 2010. gada līdz 2020. gadam

Plāna pasūtītājs:
Zemgales plānošanas reģions

Izstrādātājs:
Latvijas Dabas fonds

Dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītāja:
Liene Auniņa

LATVIJAS VALSTS MEŽI

Rīga, 2011

Saturs

Dabas aizsardzības plāna izstrādē iesaistītie eksperti/speciālisti 3
Dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupa 4
Dabas aizsardzības plānā lietotie saīsinājumi 5
I Teritorijas apraksts 9
1.1. Vispārēja informācija par teritoriju 9
1.1.1. Atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātas, platība 9
1.1.2. Zemes lietošanas veidu raksturojums un zemes īpašuma formu apraksts 9
1.1.3. Pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktā teritorijas izmantošana 9
1.1.4. Esošais funkcionālais zonējums 9
1.1.5. Aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture 9
1.1.6. Kultūrvēsturiskais raksturojums 10
1.1.7. Valsts un pašvaldības institūciju funkcijas un atbildība 10
1.2.Normatīvo aktu normas, tai skaitā pašvaldības saistošie noteikumi, kas tieši attiecas uz teritoriju 10
1.3. Īss fiziski ģeogrāfiskais raksturojums 17
1.3.1. Klimats 17
1.3.2. Ģeoloģija un ģeomorfoloģija 17
1.3.3. Hidroloģija 17
1.3.4. Augsne 19
1.4. Teritorijas sociālās un ekonomiskās situācijas apraksts 19
1.4.1. Iedzīvotāji 19
1.4.2. Pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze uz teritoriju 19
1.4.3. Teritorijas izmantošanas veidi 19
II Teritorijas novērtējums 20
2.1. Teritorija kā vienota dabas aizsardzības vērtība un to ietekmējošie faktori 20
2.2. Lieguma ainaviskais novērtējums 21
2.3. Biotopi 21
2.4. Sugas 24
2.5. Citas vērtības 32
2.6. Teritorijas dabas vērtību saglabāšanas un ieinteresēto pušu interešu izvērtējums 32
III Teritorijas aizsardzības mērķi 34
3.1. Teritorijas apsaimniekošanas ideālie jeb ilgtermiņa mērķi 34
3.2. Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam 34
IV Apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumi un funkcionālais zonējums 35
4.1. Apsaimniekošanas pasākumi 35
4.2. Dabas lieguma funkcionālais zonējums 39
V Plāna ieviešana un atjaunošana 39
5.1. Priekšlikumi par nepieciešamajiem grozījumiem Dobeles un Jelgavas novada teritorijas plānojumā. 39
5.2. Dabas lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts 39
VI Priekšlikumi dabas lieguma teritorijas paplašināšanai 46
Literatūra 49
Pielikumi 50

Dabas aizsardzības plāna izstrādē iesaistītie eksperti/speciālisti

Lelde Eņģele, augu sugu un biotopu eksperte, Latvijas Dabas fonds

Dr. silv. Aigars Indriksons, hidrologs, LMZI „Silava"

Mārtiņš Kalniņš, entomologs

Aivars Petriņš, ornitologs, LU Zooloģijas muzejs

Baiba Strazdiņa, kartogrāfe, Latvijas Dabas fonds

Viesturs Vintulis, sīko zīdītāju eksperts, LU Zooloģijas muzejs

Dr. biol. Liene Auniņa, projekta vadītāja, Latvijas Dabas fonds

Lelde Eņģele, asistente, Latvijas Dabas fonds

Dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupa

Dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas sastāvs ir noteikts ar Dabas aizsardzības pārvaldes administrācijas rīkojumu Nr. D15 (02.03.2010). Saskaņā ar šo rīkojumu dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupu veido sekojošas personas:

Raimonds Sīpols, Dobeles novada Jaunbērzes pagasta pārvalde, pārvaldes vadītājs.

Elita Fridrihsone, Jelgavas reģionālā vides pārvalde, vecākā inspektore.

Dace Kroģere, Valsts meža dienesta Zemgales virsmežniecība, inženiere meža un vides aizsardzības jautājumos.

Sandra Galiņa, VAS „Latvijas Valsts meži", Zemgales mežsaimniecība, vides speciāliste.

Agnese Priede, Dabas aizsardzības pārvalde, Ķemeru nacionālā parka administrācija, Plānošanas un ekspertīzes daļas vecākā eksperte – daļas vadītājas vietniece.

Inguna Skutele, Jelgavas novada dome, vides speciāliste.

Dabas aizsardzības plānā lietotie saīsinājumi

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde

DMB – dabiskā meža biotops

EP – Eiropas Padome

LOB – Latvijas Ornitoloģijas biedrība

LR – Latvijas Republika

MK – Ministru kabinets

MS – mežsaimniecība

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VAS „LVM" – valsts akciju sabiedrība „Latvijas Valsts meži"

VMD – Valsts meža dienests

ZMNĪ – valsts SIA `Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi`

Kopsavilkums

Dabas liegums 144 ha platībā dibināts 1999. gadā ar mērķi saglabāt vērtīgus pārmitrus ošu, apšu, un melnalkšņu mežus ar ozolu piejaukumu. Latvijā nozīmīgākais ošu pārmitro mežu sabiedrību etalons ar izcilu bioloģisko daudzveidību, daudz nokaltušiem kokiem. Viena no retajām vietām Latvijā, kur konstatētas ošu mežu sabiedrības pārmitrās augsnēs ar tik izteiktām Viduseiropas pārmitro lapkoku mežu sabiedrību pazīmēm. Dabas liegums atrodas Lielupes baseinā, apvidū ar blīvu hidrogrāfisko tīklu. Liegums atrodas divu upju, Vecslampes un Vecbērzes, ielejās.

Dabas liegumā esošie mežu tipi tiek vērtēti kā reti un aizsargājami visā Eiropas Savienībā. Visu dabas liegumu aizņem pārmitri meži, kas nodalīti kā Eiropas Padomes Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi *9020* Jaukti platlapju meži* un *91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži.* Dabas liegumā atrodas īpaši bioloģiski vērtīgas mežaudzes un 14,2 ha nodalīti kā dabiskie meža biotopi (DMB), bet 79,6 ha - kā mežaudzes, kurās iespējami potenciāli dabiskie meža biotopi (PDMB). Konstatētas desmit Putnu direktīvas I pielikuma sugas, divas Biotopu direktīvas II pielikuma zīdītāju sugas, piecas IV pielikuma zīdītāju sugas un viena Eiropas Padomes Biotopu direktīvas II pielikuma augu suga.

Dabas liegumā konstatēta 22 Latvijā īpaši aizsargājamas sugas: 3 vaskulāro augu sugas, 1 sūnu suga, 2 ķērpju sugas, 5 zīdītāju sugas, 10 putnu sugas, 1 bezmugurkaulnieku suga, tai skaitā viena ierobežoti izmantojama putnu un viena zīdītāju suga.

Teritorijas bioloģisko vērtību apstiprina fakts, ka 2005. gadā dabas liegums ir iekļauts Natura 2000 vietu sarakstā (vietas kods LV0523000), kas ir Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkls.

Balstoties uz dabas lieguma izveidošanas mērķi, īpaši aizsargājamo sugu un biotopu sastopamību dabas liegumā, valstī un citur Eiropā, noteiktas dabas aizsardzības prioritātes dabas liegumā. Attiecībā uz sugām un biotopiem, prioritāte ir Latvijā retiem un apdraudētiem biotopiem un sugām, kā arī Latvijai tipiskiem biotopiem. Tie ir sekojoši biotopi un sugas: *9020* Jaukti platlapju meži*, *91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži*, un dzeņveidīgie putni.

Attiecībā uz dabiskajiem procesiem, prioritāte ir saglabāt mežu periodisku applūšanu vismaz to līdzšinējā apjomā un dabisku mežaudžu attīstību.

Lieguma apkārtnē un arī liegumā ir izmainīts hidroloģiskais režīms sakarā ar Vecbērzes poldera un Vecbērzes poldera apvadkanāla ierīkošanu 1960. gados un mežu masīva meliorāciju. Šie pasākumi sekmējuši pārmitro mežu pārkrūmošanos gan liegumā, gan ārpus tā, un dabisko zālāju aizaugšanu blakus dabas liegumam.

Dabas vērtību saglabāšanos un palielināšanos liegumā nodrošinātu neiejaukšanās mežaudzēs, kurās vēlama dabiska meža attīstība. Teritorijas apsaimniekošanas ideālais jeb ilgtermiņa mērķis ir: visā lieguma teritorijā mežaudzes attīstās dabiski, optimālos hidroloģiskos apstākļos un tajās sastop katram meža biotopam raksturīgās augu un dzīvnieku sugas.

Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam:

1. Nodrošināt dabas aizsardzības plāna ieviešanas juridisko bāzi.
2. Nodrošināt dabas lieguma robežu atpazīstamību dabā.
3. Saglabāt īpaši aizsargājamās sugas un biotopus, tai skaitā Biotopu Direktīvas I pielikuma biotopus un II un V pielikuma augu un dzīvnieku sugas, Putnu direktīvas I pielikuma sugas vismaz to pašreizējā stāvoklī un sekmēt biotopu kvalitātes uzlabošanos.
4. Iegūt informāciju par Biotopu direktīvas I pielikuma biotopu kvalitāti.
5. Iegūt informāciju par īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu sastopamību dabas liegumā.
6. Noskaidrot dabas lieguma optimālo mitruma režīmu.

Ieteicams paplašināt dabas liegumu, iekļaujot tajā blakus esošos pārmitros mežus, no kuriem lielākā daļa atbilst Eiropas Padomes Biotopu direktīvas I pielikuma biotopam *91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži.* Potenciālajā paplašinājumā atrodas arī mazā ērgļa *Aquila pomarina* mikroliegums un vairāku īpaši aizsargājamu augu sugu atradnes. Saskaņā ar likuma

“Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 11., 12. un 13. pantu dabas lieguma robežu izmaiņu procedūru organizē Dabas aizsardzības pārvalde.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā EP Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi nodalīti saskaņā ar Vides ministra apstiprināto metodiku „Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā” (Rīkojums Nr. 93, 10.03.2010).

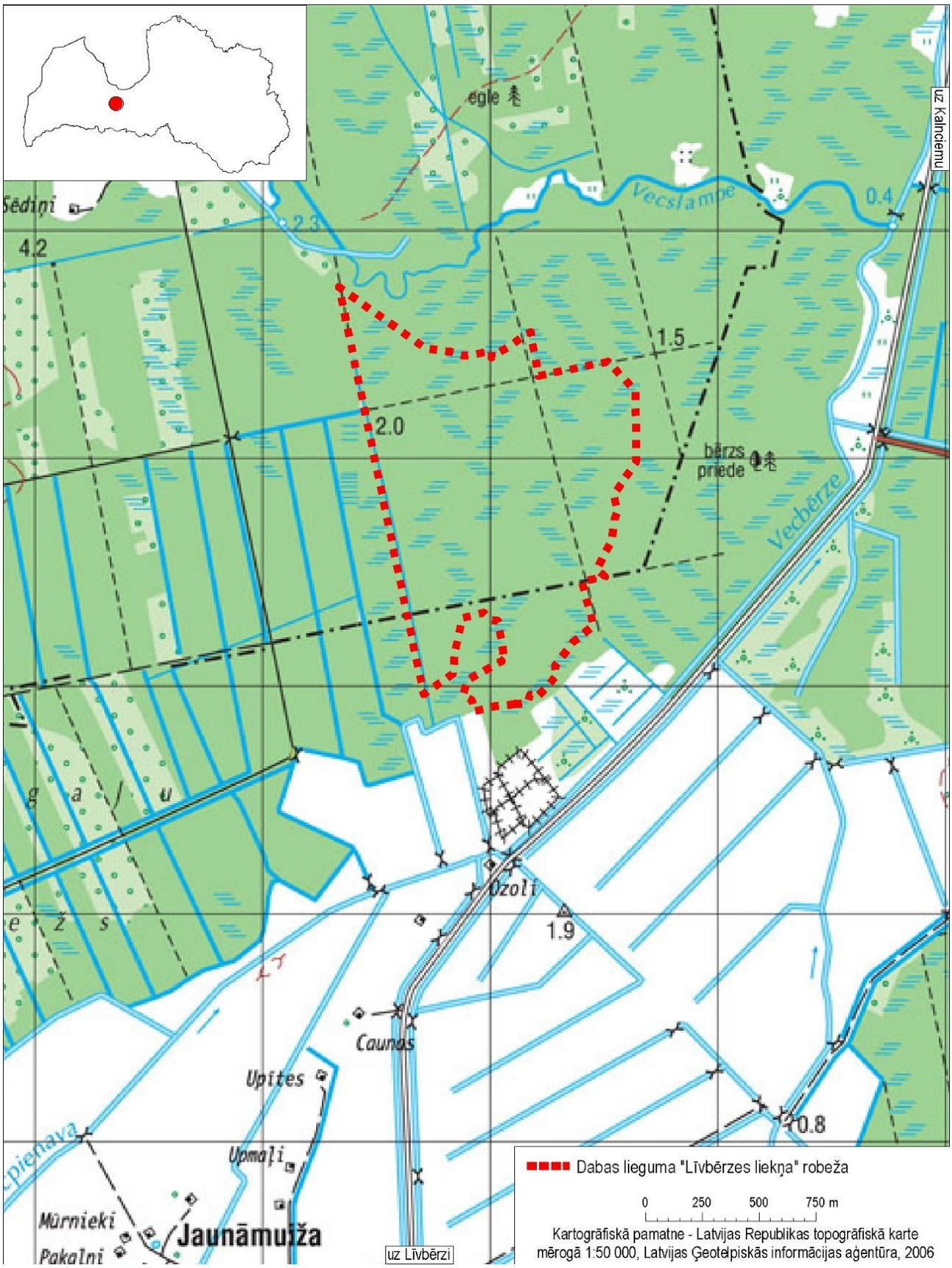

1. att. Dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" atrašanās vieta novadā un Latvijā

I Teritorijas apraksts

1.1. Vispārēja informācija par teritoriju

1.1.1. Atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātas, platība

Dabas liegums „Līvbērzes liekņa" (1.att.) atrodas Latvijas vidusdaļā, Zemgalē, pēc Latvijas Republikas administratīvā iedalījuma – Dobeles novada Jaunbērzes pagastā (119,4 ha no lieguma platības) un Jelgavas novada Līvbērzes pagastā (24,6 ha). Liegums atrodas mežu masīvā un aptuveni 1 km uz dienvidiem no dabas lieguma atrodas intensīvās lauksaimniecības zemes. Uz austrumiem no dabas lieguma atrodas Vecbērzes polderis.

Dabas liegums atrodas aptuveni 10 km uz ziemeļaustrumiem no Jaunbērzes pagasta centra un aptuveni 7 km uz ziemeļiem no Līvbērzes pagasta centra. Dabas lieguma platība ir 144 ha.

Lieguma vidējā koordināta Latvijas Koordinātu Sistēmā (LKS 92): x 470000, y 6289000.

1.1.2. Zemes lietošanas veidu raksturojums un zemes īpašuma formu apraksts

Dabas liegumā ir viens tiesiskais valdītājs – VAS „Latvijas Valsts meži" Zemgales mežsaimniecība. Visu dabas lieguma teritoriju aizņem meža zemes (1. pielikums).

1.1.3. Pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktā teritorijas izmantošana

Jaunbērzes (20.11.2002) un Līvbērzes pagastiem (25.10.2007) ir spēkā esoši teritorijas plānojumi, taču Līvbērzes pagastam uzsākti teritorijas plānojuma grozījumu izstrāde (26.06.2009.).

Teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas kartē ir norādīta dabas lieguma teritorija, ir norādītas prasības, kas atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem jāievēro dabas lieguma teritorijas apsaimniekošanā. Ar 23.09.2009. Jelgavas novada domes lēmumu (Nr.7 §10) „Par Jelgavas novada teritorijas plānojumu" uzsākta jauna Jelgavas novada teritorijas plānojuma izstrāde.

1.1.4. Esošais funkcionālais zonējums

Pašlaik dabas lieguma teritorijā funkcionālais zonējums nav noteikts.

1.1.5. Aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture

Teritorijas aizsardzības vēsture

Pētījumi tagadējā dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" teritorijā un tā apkārtnē veikti 1995.-1997. gadā Pasaules dabas fonda realizētā projekta „Latvijas dabiskie meži" ietvaros (Suško 1997). Atbilstoši projekta metodikai izdalīti biotopi ar augstu, vidēju un zemu bioloģisko daudzveidību (F. pielikums).

Balstoties uz šiem pētījumiem, 1999. gadā nodibināts dabas liegums 144 ha platībā ar mērķi saglabāt vērtīgus pārmitrus ošu, apšu, un melnalkšņu mežus ar ozolu piejaukumu. Latvijā nozīmīgākais ošu pārmitro mežu sabiedrību etalons ar izcilu bioloģisko daudzveidību, daudz nokaltušiem kokiem. Viena no retajām vietām Latvijā, kur konstatētas ošu mežu sabiedrības pārmitrās augsnēs ar tik izteiktām Viduseiropas pārmitro lapkoku mežu sabiedrību pazīmēm (Prieditis, 1993, 1999).

2005. gadā dabas liegumam piešķirts Natura 2000 vietas statuss (vietas kods LV0523000).

Kopš 2002. gada dabas liegumu pārvalda Dabas aizsardzības pārvalde.

2005. gadā dabas liegumam piešķirts Natura 2000 vietas statuss (vietas kods LV0530000). Teritorija klasificējas kā `B` tipa Natura 2000 teritorija, kas nozīmīga īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai.

Teritorijas apsaimniekošanas vēsture

Dabas lieguma teritorijā veikta jaunaudžu kopšana 102. kv. 15. nogabalā (1989.g.) un krājas kopšana 102. kvartāla 5., 17. nogabalos (1998.g.). Pēc tam nekāda mežsaimnieciskā darbība nav veikta. Taču tā apkārtnē un arī liegumā ir izmainīts hidroloģiskais režīms sakarā ar Vecbērzes poldera un Vecbērzes poldera apvadkanāla ierīkošanu 1960. gados un mežu masīva meliorāciju. Dabas liegums atrodas apvidū, kurā pēc vēstures arhīvu ziņām, 17.-18. gs. lielā platībā izcirsti ozolu meži.

1.1.6. Kultūrvēsturiskais raksturojums

Dabas liegumā un tā tuvumā kultūrvēsturiskie pieminekļi nav zināmi.

1.1.7. Valsts un pašvaldības institūciju funkcijas un atbildība

Par dabas lieguma apsaimniekošanu atbildīgs ir zemes īpašnieks vai lietotājs[1].

Dabas aizsardzības pārvalde pārrauga dabas aizsardzības plāna izstrādi un veicina tā ieviešanu, saskaņo darbības atbilstoši īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem. Teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrādi pēc dabas aizsardzības plāna apstiprināšanas veic VARAM Dabas aizsardzības departaments.

Dabas lieguma aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošanas kontroli veic Dabas aizsardzības pārvalde un Jelgavas reģionālā vides pārvalde. Valsts meža dienesta Zemgales virsmežniecība uzrauga meža apsaimniekošanas atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Zemju īpašnieki un tiesiskie valdītāji nodrošina meliorācijas sistēmu uzturēšanu (grāvju apauguma novākšana, grāvju tīrīšanu u.c.) atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 272., 08.08.2004. "Meliorācijas sistēmu ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi".

Likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 32^1. pants nosaka, ka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju monitoringu organizē un koordinē Dabas aizsardzības pārvalde.

1.2.Normatīvo aktu normas, tai skaitā pašvaldības saistošie noteikumi, kas tieši attiecas uz teritoriju

LR **"Vides aizsardzības likuma"** (02.11.2006., ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 12.06.2009.) mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību vides aizsardzības jomā, kā arī radīt un nodrošinot efektīvu vides aizsardzības sistēmu. Tās uzdevumi ir saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti, saglabāt bioloģisko daudzveidību, veicināt dabas resursu un enerģijas ilgtspējīgu izmantošanu, nodrošināt sabiedrības līdzdalību ar vides aizsardzību saistītu lēmumu pieņemšanā, kā arī nodrošināt sabiedrībai iespēju brīvi saņemt vides informāciju. Likums piemērojams jomās, kas saistītas ar lieguma kontroli valsts vides aizsardzības jomā un resursu izmantošanu, iedzīvotāju tiesībām un pienākumiem vides aizsardzības jomā.

„Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas" (MK noteikumi Nr.281, 24.04.2007., izdoti saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 27.panta trešās daļas 5.punktu, 28.panta sesto daļu, 31.panta trīspadsmito daļu un 34.panta otro daļu un Sugu un biotopu aizsardzības likuma 4.panta 3.punktu) nosaka tieša kaitējuma draudu gadījumus, kuros Valsts vides dienests organizē preventīvos pasākumus; kārtību, kādā tieša kaitējuma draudu gadījumā Valsts vides dienests organizē preventīvos pasākumus; sanācijas mērķus un metodes, kuras izmanto, ja ir nodarīts kaitējums videi; kārtību, kādā nosaka un veic sanācijas pasākumus, ja ir nodarīts kaitējums videi; kārtību, kādā novērtē kaitējumu videi un

[1] LR likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" – 24. pants

aprēķina preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas; kārtību, kādā Valsts vides dienests un operatori sniedz informāciju Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrai par gadījumiem, kad radušies tieša kaitējuma draudi vai radies kaitējums videi; zaudējumu atlīdzināšanu par īpaši aizsargājamo sugu indivīdu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu.

LR likums **"Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām"** (02.03.1993., ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 31.03.2010.) definē īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (turpmāk tekstā ĪADT) sistēmas pamatprincipus, to veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu, pārvaldes, stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību, kā arī valsts, starptautisko, reģionālo un privāto interešu savienojamību ĪADT izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā. Likums nosaka, ka "Dabas liegumi ir cilvēka darbības mazpārveidotas vai dažādā pakāpē pārveidotas dabas teritorijas, kas ietver īpaši aizsargājamo savvaļas augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamos biotopus". Dabas aizsardzības plāns tiek izstrādāts saskaņā ar likuma 18. pantu.
Likuma pielikums *„Latvijas NATURA 2000 – Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju saraksts"* nosaka, ka dabas liegums ir šo teritoriju skaitā un ir noteikts atbilstoši ES direktīvai Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību" (92/43EEK).

„Noteikumi par dabas liegumiem" (MK noteikumi Nr.212, 15.06.1999. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 04.07.2009., izdoti saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 13. panta otro daļu) nosaka dabas liegumu un tā ārējās robežas.

„Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (MK noteikumi Nr.264, 16.03.2010., izdoti saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 14. panta otro daļu un 16.pantu) nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību.

„Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību" (MK noteikumi Nr.686, 09.10.2007. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 27.01.2009., izdoti saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 18. panta trešo daļu) nosaka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību. Dabas aizsardzības plāns dabas liegumam ir izstrādāts saskaņā ar šiem noteikumiem.

„Noteikumi par Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) izveidošanas kritērijiem Latvijā" (MK noteikumi Nr. 199, 28.05.2002. ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 29.12.2009., izdoti saskaņā ar likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 43 panta otro daļu) nosaka kritērijus, kas piemērojami Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju *(Natura 2000)* izveidošanai Latvijā.

„Noteikumi par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai" (MK noteikumi Nr.594, 18.07.2006., izdoti saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 44. panta otro daļu) nosaka kritērijus, pēc kuriem jāveic kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*) tīklam, kompensējošo pasākumu piemērošanas kārtību un prasības ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai.

„Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)" (MK noteikumi Nr. 455, 06.06.2006. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 27.11.2009., izdoti saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu" $4.^{1}$ panta otro daļu, 19.panta ceturto daļu un $23.^{5}$ panta $7.^{2}$ daļu un likuma „Par īpaši aizsargājamām

dabas teritorijām" 44. panta ceturto daļu) nosaka, kā novērtējama to paredzēto darbību ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*), kuru īstenošanai nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, ziņojuma par kompensējošo pasākumu piemērošanu saturu un kārtību, kādā ziņojumu nosūta Eiropas Komisijai, kā arī kārtību, kādā sagatavo informatīvo ziņojumu par paredzēto darbību vai plānošanas dokumenta īstenošanu un iesniedz to Ministru kabinetā lēmuma pieņemšanai.

LR **"Sugu un biotopu aizsardzības likums"** (16.03.2000. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 10.06.2010.) veicina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu Latvijā, saglabājot Latvijai raksturīgo faunu, floru un biotopus, regulē sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību, veicina populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kultūrvēsturiskajām tradīcijām, kā arī regulē īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību. Likums definē valsts pārvaldes un institūciju kompetenci, zemes īpašnieku un pastāvīgo lietotāju pienākumus un tiesības sugu un biotopu aizsardzībā, nosaka nepieciešamību veikt sugu un biotopu monitoringu.

„Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" (MK noteikumi Nr. 396, 14.11.2000. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 27.07.2004., izdoti saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 4. panta 1. punktu) nosaka īpaši aizsargājamo sugu sarakstu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu. Dabas lieguma teritorijā līdz šim ir konstatētas 22 īpaši aizsargājamas sugas.

„Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu" (MK noteikumi Nr. 421, 05.12.2000. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 27.01.2009., izdoti saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 4. panta 2. punktu) nosaka īpaši aizsargājamo biotopu sarakstu, kurā iekļauti apdraudēti vai reti biotopi.

„Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu" (MK noteikumi Nr.153, 21.02.2006., izdoti saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 4.panta 7.punktu) nosaka Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu.

Latvijas Republikas "Aizsargjoslu likums" (11.03.1997., ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 14.05.2009.) nosaka aizsargjoslu veidus un aprobežojumus katrā no tiem. Saskaņā ar šo likumu Vecslampei un Vecbērzei ir aizsargjosla vismaz visas applūstošās teritorijas platumā līdz ūdens līmenim.

LR **"Meža likums"** (24.02.2000., ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 17.06.2010.), likuma mērķis ir regulēt visu Latvijas mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, visiem meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem garantējot vienādas tiesības, īpašumtiesību neaizskaramību un saimnieciskās darbības patstāvību un nosakot vienādus pienākumus.

"Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā" (MK noteikumi Nr.189, 08.05.2001. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 17.05.2005., izdoti saskaņā ar Meža likuma 13. pantu un 37. panta pirmo daļu,) nosaka vispārējās dabas aizsardzības prasības meža apsaimniekošanā, galvenajā un kopšanas cirtē, kā arī saimnieciskās darbības ierobežojumus dzīvnieku vairošanās sezonas laikā.

"Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs" (MK noteikumi Nr.892, 31.10.2006. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 19.09.2009., izdoti saskaņā ar Meža likuma 13. pantu) nosaka galvenās cirtes un kopšanas cirtes kritērijus, kārtību mežaudzes atzīšanai par neproduktīvu,

slimību inficēto vai kaitēkļu invadēto koku ciršanas kārtību, cirsmu izveidošanas kārtību, koku ciršanas kārtību ārkārtas situācijās.

„Noteikumi par meža aizsardzības pasākumiem un ārkārtējās situācijas izsludināšanu mežā", MK noteikumi Nr.421 pieņemti 10.06.2008., izdoti saskaņā ar Meža likuma 28.pantu nosaka meža aizsardzības pasākumus, to izpildes kārtību un termiņus, kārtību, kādā izsludināmas ārkārtas situācijas sakarā ar meža ugunsgrēku izplatīšanos, meža kaitēkļu savairošanos un slimību izplatīšanos masveidā. Šie noteikumi attiecas arī uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām, ja individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos nav noteikts citādi.

„Meliorācijas likums" (14.01.2010., ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 03.06.2010.) nosaka meliorācijas sistēmu pārvaldes, uzskaites, ekspluatācijas un uzturēšanas pamatnostādnes, kā arī meliorācijas finansēšanas kārtību valstī. Šī likuma 21.pants nosaka, ka meliorācijas sistēmas valsts akciju sabiedrības "Latvijas Valsts meži" valdījumā nodotajā valsts meža zemē ekspluatē un uztur attiecīgi valsts akciju sabiedrība "Latvijas Valsts meži", izņemot valsts nozīmes meliorācijas sistēmas. Dabas liegumā nav valsts nozīmes ūdensnoteku. Dabas liegumā atrodas 2 Meliorācijas kadastrā reģistrēti grāvji, tā rietumu robeža sakrīt ar vēl vienu Meliorācijas kadastrā reģistrētu grāvi un aptuveni 1 km uz dienvidiem no lieguma ir Vecbērzes polderis. Vecpienava/Vecbērze un Vecslampe jeb Mežinieku upīte, kas atrodas no 0,5 – 1 km attālumā no dabas lieguma, ir valsts nozīmes ūdensnotekas.

„Meliorācijas kadastra noteikumi" (MK noteikumi Nr. 623, 13.07.2010.) nosaka meliorācijas sistēmu reģistrēšanas un uzskaites kārtību un kārtību un kārtību kādā veidā meliorācijas sistēmas var izņemt no Meliorācijas kadastra. Dabas liegumā atrodas 2 Meliorācijas kadastrā reģistrēti grāvji un tā rietumu robeža sakrīt ar vēl vienu Meliorācijas kadastrā reģistrētu grāvi.

"Meliorācijas sistēmas ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi". (MK noteikumi Nr. 714, 03.08.2010.). Šie noteikumi nosaka prasības, kādas zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam jāievēro valsts, valsts nozīmes, pašvaldības, koplietošanas vai viena īpašuma meliorācijas sistēmu izmantošanā, kopšanā un saglabāšanā.

LR **"Medību likums"** (08.07.2003., ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 14.06.2007.) nosaka medību saimniecības pamatnoteikumus Latvijas Republikā. Nosaka arī medību un medību saimniecības organizēšanu dzīvnieku skaita regulēšanas nolūkos īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Dabas lieguma teritorijā medības ir atļautas.

"Medību noteikumi" (MK noteikumi Nr.760, 23.12.2003., ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 18.05.2010.) nosaka medījamo dzīvnieku sugas, to medību termiņus, medību pieteikšanas kārtību un norises dokumentēšanas kārtību. Medības īpaši aizsargājamās dabas teritorijās nosaka šie noteikumi, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, attiecīgo teritoriju individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un citi medības reglamentējošie normatīvie akti. Dabas lieguma teritorijā medības ir atļautas saskaņā ar šiem noteikumiem.

„Kārtība, kādā zemes lietotājiem nosakāmi zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītiem būtiskiem postījumiem" (MK noteikumi Nr. 778, 20.07.2007.) nosaka kārtību, kādā zemes lietotājiem nosakāmi zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītiem būtiskiem postījumiem.

LR Teritorijas plānošanas likuma (22.05.2002., ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 13.11.2008.) mērķis ir veicināt ilgtspējīgu un līdzsvarotu attīstību valstī, izmantojot efektīvu

teritorijas plānošanas sistēmu. Teritorijas plānošanas viens no uzdevumiem ir saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību, kā arī paaugstināt kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti.

„Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi" (MK noteikumi Nr 1148., 06.10.2009., izdoti saskaņā ar Teritorijas plānošanas likuma 7. panta pirmās daļas 3. punktu) nosaka teritorijas plānojuma sastāvdaļas, tā izstrādes un sabiedriskās apspriešanas, spēkā stāšanās, grozīšanas, apturēšanas, likumības izvērtēšanas un ievērošanas pārraudzības kārtību vietējās pašvaldības līmenī.

1.2.8.2. Starptautiskās saistības un Eiropas Savienības noteiktās prasības

Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas 1998. gada 25.jūnija **Orhūsas konvencija** par pieeju informācijai, sabiedrības daļību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem Latvijā tika pieņemta un apstiprināta ar likumu **"Par 1998.gada 25.jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem"** (18.04.2002.). Tas ir jauna veida starptautisks līgums, kurš sasaista vides tiesības ar cilvēka tiesībām. Orhūsas konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību Latvijā tika pieņemta un apstiprināta ar likumu **"Par 1992.gada 5.jūnija Riodežaneiro Konvenciju par bioloģisko daudzveidību"** (31.08.1995.). Šīs konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana.

Ar MK noteikumiem Nr.10 **„Noteikumi par līgumu par sikspārņu aizsardzību Eiropā"** (07.01.2003., izdoti saskaņā ar Ministru kabineta iekārtas likuma 14.panta pirmās daļas 3.punktu) pieņemtais un apstiprinātais **„Līgums par sikspārņu aizsardzību Eiropā"** (04.12.1991.) nosaka, ka Latvijā ir jāaizliedz sikspārņu apzināta ķeršana, turēšana vai nogalināšana, jānosaka teritorijas, kas ir nozīmīgas sikspārņu saglabāšanas statusam, ieskaitot mītnēm un aizsardzībai, jāņem vērā nepieciešamie ekonomiskie un sociālie apsvērumi, aizsargājot šīs vietas no izpostījuma vai traucējumiem, jācenšas identificēt un aizsargāt svarīgākās sikspārņu barošanās vietas no izpostīšanas vai traucēšanas, jāveic atbilstoši pasākumi, lai sekmētu sikspārņu aizsardzību un sekmētu sabiedrības apziņas veidošanos par sikspārņu saglabāšanas nozīmīgumu. Līgums izstrādāts Londonā 1991.gada 4.decembrī.

Bonnas 1979.gada konvencija **„Par migrējošo savvaļas dzīvnieku aizsardzību"** Latvijā tika pieņemta un apstiprināta ar likumu **„Par 1979. gada Bonnas konvenciju par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību"** (11.03.1999.). Puses atzīst migrējošo sugu saglabāšanas nozīmīgumu un šim mērķim lietojamo pasākumu saskaņošanu starp areāla valstīm, un, kur tas iespējams un ir mērķtiecīgi, sevišķu uzmanību veltot tām migrējošām sugām, kuru aizsardzības statuss ir nelabvēlīgs, kā arī veicot pasākumus, kas nepieciešami šādu sugu vai to dzīves vides saglabāšanai.

Bernē 1979.gada 16.septembrī pieņemtā konvencija **"Par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu"** Latvijā tika pieņemta un apstiprināta ar likumu **„Par 1979.gada Bernes konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību"** (17.12.1996.). Šīs Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu

sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tajā skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām. Dabas liegumā atrodas deviņas sugas, kas iekļautas kādā no konvencijas pielikumiem.

Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEK "Par savvaļas putnu aizsardzību" (02.04.1979.) nosaka, ka dalībvalstīm jāveic nepieciešamie pasākumi, lai saglabātu migrējošo sugu populācijas tādā līmenī, kas atbilst īpašajām ekoloģiskajām, zinātniskajām un kultūras prasībām, tai pašā laikā ņemot vērā ekonomiskās un rekreācijas vajadzības, vai regulēt šo sugu populāciju lielumu atbilstībā šim līmenim.

Dabas lieguma teritorijā konstatētas 10 Eiropas Padomes Direktīvas 79/409/EEC "Par savvaļas putnu aizsardzību" sugas.

Eiropas Padomes Direktīvas 92/43/EEK "Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību" (21.05.1992.) mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, veicot dabisko biotopu, faunas un floras aizsardzību. Direktīvas paredz, ka katrai dalībvalstij ir jāizveido aizsargājamo dabas teritoriju tīkls (saukts par *NATURA 2000*), kas nodrošinātu direktīvu pielikumos minēto sugu un biotopu adekvātu aizsardzību. Direktīva nosaka dažādus aizsardzības pasākumus, lai izveidotu stingru augu un dzīvnieku aizsardzības režīmu. Dabas lieguma teritorijā konstatēti divi biotopi *91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži* un *9020* Veci jaukti platlapju meži*, kas minēti šīs direktīvas I pielikumā.

Eiropas ainavu konvencija, kas tika pieņemta Florencē, 2000.gada 20.oktobrī, mērķi ir veicināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā. Konvencija attiecas uz visām pušu teritorijām un ietver dabiskās, kā arī lauku, urbānās un piepilsētu teritorijas. Tā ietver sauszemes un jūras teritorijas, un iekšējos ūdeņus. Tā attiecas uz ainavām, kuras var uzskatīt par izcilām, tāpat kā uz ikdienišķām vai degradētām ainavām.
Latvijā ir izstrādāts un 2007.gada 29.martā Saeimā pieņemts **Likums par Eiropas ainavu konvenciju**, ar kuru tā tiek pieņemta un apstiprināta. Konvencijā paredzēto saistību izpildi koordinē Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija.

1.2.8.3. Teritorijas plānošanas dokumenti

Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006.-2026. gadam (apstiprināts ar ZPRAP 16.10.2007. sēdes Nr. 11 lēmumu Nr.131) ir ilgtermiņa plānošanas dokuments (20 gadi), kurā noteiktas plānošanas reģiona teritorijas attīstības iespējas un virzieni. Plānojuma mērķis ir radīt plānošanas reģiona telpisko struktūru, kas nodrošinātu ilgtspēju, pieejamu, kvalitatīvu dzīves un darba vidi. Teritorijas plānojuma vadlīnijas ir ieteikumi rajonu un vietējo pašvaldību attīstības programmu un teritorijas plānojumu izstrādāšanai. Vadlīnijas izstrādātas, ņemot vērā Eiropas Savienības telpiskās attīstības politikas, VASAB mērķus un teritoriju attīstības vadlīnijas, un Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojuma Telpiskās attīstības perspektīvas sadaļās minētos nosacījumus un aktivitātes. Vispārējās vadlīnijās tiek noteikti plānotie sasniedzamie mērķi un ieteicamā politika, kas jāievēro vietējām un rajonu pašvaldībām, izstrādājot attīstības programmas un teritorijas plānojumus. Tematiskās vadlīnijas katra telpiskās struktūras elementa kontekstā dalās vispārējās vadlīnijās un sasniedzamajos mērķos, ieteiktajos uzdevumos pašvaldībām to teritoriju plānojumu sadaļu izstrādei.

Vispārējās vadlīnijās ir noteikta reģiona attīstības vīzija:

- Zemgale – labvēlīgas dzīves vides reģions.
- Reģions ar Zemgalei raksturīgo kultūrvidi un ainavu, kur saglabāts līdzsvars starp cilvēku un vidi.
- Reģions ar attīstītu zinātņietilpīgu ekonomiku, ražotnēm un pakalpojumiem ar augstu pievienoto vērtību.

Kā viens no politikas plānošanas principiem ir minēts arī *Vides, dabas resursu, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma ilgtspējīga apsaimniekošana un jaunu kultūras vērtību radīšana*.

Reģiona plānojumā dotas arī *Vadlīnijas dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas, aizsardzības un attīstības plānošanai*, kas paredz:

- pašvaldību teritorijas plānojumos paredzēt likumdošanā noteiktās aizsargjoslas kultūrvēsturiskajiem objektiem, lai sekmētu kultūrvēsturiskā mantojuma un dabas ainavu saglabāšanu, atjaunošanu un rekultivāciju;
- veicināt ainavu, kultūras, dabas mantojuma un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu tūrisma attīstībai;
- veicināt informācijas pieejamību par dabas ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību, to ekonomisko nozīmi, saglabāšanas un uzlabošanas iespējām;
- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju plānošanu veikt saskaņā ar izstrādātajiem dabas aizsardzības plāniem un citiem normatīvajiem aktiem.

Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2008.-2014. gadam (apstiprināta ar ZPRAP 16.09.2008. lēmumu Nr. 105) ir Zemgales plānošanas reģiona vidēja termiņa (7 gadi) plānošanas dokuments, kas izstrādāts saskaņā ar tā ilgtermiņa plānošanas dokumentu - teritorijas plānojumu 2006.–2026. gadam, kā arī saskaņā ar nacionālajiem plānošanas dokumentiem - Reģionālās politikas pamatnostādnēm un Nacionālo attīstības plānu 2007.-2013.gadam. Programmā ir noteikts stratēģiskais mērķis, attīstības prioritātes un rīcības virzieni laika periodam līdz 2014.gadam. Visas izvirzītās attīstības prioritātes, rīcības virzieni un risināmie uzdevumi ir ar vienādu nozīmi, reģiona līdzsvarotai attīstībai nepieciešama to savstarpējā integrācija un mijiedarbība ieviešanā.

Programmas 3. prioritātē *Kvalitatīva dzīves vide* ir paredzēti arī ar dabas un kultūrvēsturisko vērtību aizsardzību un apsaimniekošanu saistīti rīcības virzieni un uzdevumi:

- rīcības virziens *Kultūrvēsturiskā mantojuma un rekreatīvās vides saglabāšana un attīstība*

uzdevumi: veicināt kultūrvēsturiskā mantojuma un vides saglabāšanu; veicināt atpūtai un tūrismam pievilcīgu vietu attīstību, ievērojot esošās tradīcijas un saglabājot dabas un kultūras vērtības

- rīcības virziens *Vides un dabas resursu ilgtspējīga izmantošana un attīstība*

uzdevumi: sekmēt kvalitatīvu komunālo pakalpojumu pieejamību un infrastruktūras attīstību; sekmēt piesārņojuma samazināšanu apdzīvotās vietās; veicināt dabas aizsardzības pasākumu izstrādi un realizāciju - Veicināt dabas aizsardzības plānu izstrādi un to ieviešanu.

Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015. gadam (LVĢMC, 2009). Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni, kas apstiprināti ar Vides ministra 2010.gada 6.maija rīkojumu Nr.143, izstrādāti, izpildot uzdevumus, kas doti Ūdens apsaimniekošanas likumā un ar minēto likumu pārņemtajā Padomes un Parlamenta 2000. gada 23. oktobra direktīvā 2000/60/EK, kas nosaka struktūru Eiropas Kopienas rīcībai ūdeņu aizsardzības politikas jomā. Plānu mērķis ir uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, veicinot to laba stāvokļa sasniegšanu, kā arī informēt sabiedrību par ūdens kvalitāti un interešu grupu iesaistīšanas iespējām ūdens vides jautājumu risināšanā.

No Direktīvas 2000/60/EK, Ūdens apsaimniekošanas likuma un Vides politikas pamatnostādnēm izriet šādi plāna mērķi virszemes ūdeņiem:

• nepasliktināt virszemes ūdensobjektu stāvokli,

• censties līdz 2015. gadam sasniegt labu ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti visos virszemes ūdensobjektos,

• izpildīt aizsargājamajam teritorijām izvirzītos mērķus un piemērojamos normatīvus,

• samazināt piesārņojumu ar prioritārajām vielām un pakāpeniski izskaust īpaši bīstamo vielu nonākšanu virszemes ūdeņos.

1.3. Īss fiziski ģeogrāfiskais raksturojums

1.3.1. Klimats

Atbilstoši Latvijas klimatiskajai rajonēšanai dabas liegums atrodas Piejūras zemienes un Zemgales līdzenuma klimatiskajā rajonā, kur klimats ir samērā sauss (hidrotermiskais koeficients 1,5 – 1,6) un silts (aktīvo temperatūru summa 1900 – 2000) (Kalniņa, 1994).

Klimats Tīreļu līdzenumā ir silts un mitrs, ar izteiktu Atlantijas okeāna gaisa masu ietekmi. Gada vidējā temperatūra ir 8 ^{o}C. Nokrišņi 700 – 800 mm gadā. Bezsala periods 150 – 160 dienas (Šķiņķis, 1998).

1.3.2. Ģeoloģija un ģeomorfoloģija

Dabas liegums atrodas Tīreļu līdzenumā. Pamatiežus Tīreļu līdzenuma dabas apvidū veido augšdevona dolomīti, dolomītmerģeļi, aleirolīti, retāk smilšakmeņi un tos klāj 2-25 m bieza kvartāra nogulumu sega. Gandrīz visā dabas apvidū kvartāra segas virsējo daļu veido vairāku Baltijas jūras attīstības stadiju baseinu nogulumi (smilts, aleirīti). Plašos un lēzenos pazeminājumos lielās platībās izveidojušies purvu nogulumi. Austrumos no lieguma atrodas Kaigu purvs, bet ziemeļos – Drabiņu purvs. Dabas apvidus reljefs veidojies pēcleduslaikmetā, Baltijas ledus ezeram un Litorīnas jūrai pārskalojot vai noskalojot ledāja nogulumus. Reljefs lēzeni viļņots, Rīgas jūras līča virzienā nedaudz pazeminās. Dabas liegums atrodas tikai 1,8 m virs jūras līmeņa. Lieguma austrumu daļa atrodas pat nedaudz zemāk. Visticamāk, dabas liegumā pārsvarā ir aluviālie nogulumi, ko veido smalka un vidēji rupja smilts.

1.3.3. Hidroloģija

Dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" teritorija izvietojusies Lielupes upes plašo regulēšanas darbu tiešas ietekmes teritorijā. Divdesmitā gadsimta laikā plašā teritorijā starp Kalnciemu, Ķemeriem un Jelgavu tika veikti apjomīgi polderu ierīkošanas darbi, ieskaitot upju dabisko gultņu izmainīšanas un polderu apvadkanālu būvniecības darbus (G. pielikums). Šo pasākumu galvenā nozīme bija plūdu mazināšana un lauksaimniecības intensifikācija līdzenuma teritorijā. Izdarīti arī plaši dabas resursu – kūdras un māla ieguves darbi. Zemienes reljefa apstākļi un nelielais augstums virs jūras līmeņa (2-4 m) dabiskos apstākļos bija sekmējis plašu pārmitro mežu teritoriju un purvu izveidošanos. Uz ziemeļiem dabas lieguma tuvumā ir Drabiņu purvs, bet uz austrumiem netālu atrodas Kaigu purva neskartās un kūdras ieguvei izstrādātās daļas. Lieguma teritorija atrodas Vecbērzes polderī (H. pielikums). Tas ir Latvijā lielākais polderis, no kura ūdeni atsūknē sūkņi. Tā sateces baseina platība ir 89 km^2, ar polderi aizsargātā platība 50,5 km^2. Vecbērzes poldera sateces baseina ūdenssšķirtne ziemeļrietumu daļā iet pa Drabiņu purva pacelto daļu, bet dienvidaustrumu pusē – pa Kaigu purva pacelto vidusdaļu (Zīverts 1998).

Dabiskos apstākļos dabas lieguma teritorijas hidroloģiskos apstākļus noteica Vecbērzes upe ar tās pieteku Vecslampi – izteiktas līdzenuma upes ar plašām palienēm, kas neveido izteiktas ielejas. Purvainajā un pārmitrajā teritorijā savulaik pleties Latvijas teritorijā lielākais lapu koku pārmitro mežu apvidus, kas bija uzskatāms par Eiropas platlapju mežu klases etalonu ošu un ošu – melnalkšņu sabiedrībām pārmitrās augsnēs. Tas bija lielākais slapjo gāršu un liekņu masīvs Latvijā (ap 1500 ha).

Polderu ierīkošanas, un ar to saistīto upju regulēšanas darbu rezultātā tika mainīts abu iepriekšminēto upju dabiskais tecējums. Vecbērzes/Vecpienavas upe, kas dabas liegumu norobežo no austrumiem un dienvidiem, pārveidota par taisnu un regulējamu ūdens novadīšanas kanālu. Pateicoties realizētajiem pretplūdu pasākumiem Vecbērze vairs nepārplūst, tādējādi zaudējot dabiskai upei raksturīgo palienes hidroloģisko režīmu. Arī Vecslampes upe (Mežinieku upīte), kas dabas liegumu norobežo no ziemeļiem, tika novirzīta citā gultnē, tās vecajai gultnei

paliekot gandrīz sausai. Tādējādi ir mainījies arī šīs upes ūdeņu ietekmēto mežu hidroloģiskais režīms. Teritorijai uz rietumiem no dabas hidroloģisko režīmu nosaka Līduma grāvis un Vecbērzes poldera apvadkanāls un meliorācijas sistēmas.

Vienlaikus ar kanālu ierīkošanas un upju regulēšanas darbiem tika veikta arī plaša mežu meliorācijas grāvju tīkla ierīkošana starpkanālu teritorijās. Mežu meliorācijas darbi veikti galvenokārt padomju gados. Mežu meliorācija un ar to saistītā braucamu stigu un ceļu izveide sekmēja intensīvas mežsaimnieciskās darbības realizāciju šajos mežos. Vērtīgajos lapu koku mežos veica kailcirtes. Nosusinātajās un izcirstajās platībās galvenokārt stādīja egļu audzes, kas deva lielu koksnes krājas pieaugumu, bet samazināja teritorijas bioloģisko daudzveidību. Tā rezultātā dotajā teritorijā platlapju mežu platība vairs nav lielākā Latvijā. Pēc atsevišķu speciālistu uzskatiem, lielākās slapjo gāršu platības pašlaik ir Ķemeru nacionālā parka teritorijā. Tomēr, neskatoties uz iepriekšminētajiem dabas pārveidošanas darbiem, šeit vēl joprojām atrodas viena no vērtīgākajām pārmitro platlapju mežu teritorijām Latvijā. Dabas lieguma teritorija, kuras kartēs minētais vietvārds ir „Lāčukakts", tās iekšienē ir saglabājusi pietiekami lielu augsnes mitrumu. Nelieli grāvīši atrodas tikai abpus 86./1010., 87./102. kvartālstigai, kas agrākos laikos izmantota kā braucama stiga jeb dambis. Vietām, redzamas kvartālstigu šķērsojošas ļoti senu grāvju paliekas – iespējams tās ir dabiskas tērces, kuru plūsma vērsta Vecslampes upes virzienā, uz ziemeļiem. Dabas lieguma teritorijā sastopami gan sausāki uzkalniņi, gan mitras un staignas ieplakas ar purva skalbi. Virzoties pa stigu uz austrumiem Vecbērzes upes virzienā, mežaudzēs parādās virsūdeņi ar grīšļu veģetāciju. Palielinās melnalkšņu īpatsvars audzes sastāvā. Mežaudzes kopumā vairāk atbilst slapjās gāršas meža tipam, nevis liekņai. Kvartālstiga un dambis pārmitrajā mežā aiz lieguma robežas izbeidzas un sākas plaša baltalkšņu audžu teritorija ar bagātīgu platlapju zemsedzes augu – vīgriežu, skalbju un lēdzerkstu veģetāciju. Gan dabas lieguma, bet it īpaši, uz austrumiem tālāk esošā baltalkšņu audzes teritorija, ir bagāta ar aviobumbu bedrēm – vidēji 5 m rādiusa, ap 2 m dziļām apaļām iedobēm, kas pildītas ar ūdeni. Šo bedru skaits sniedzas vairākos simtos veidojot savdabīgu teritorijas hidrogrāfisko tīklu, kalpojot kā meža dzīvnieku dzeramā ūdens uzņemšanas vietas un, zināmā mērā, pat izpildot dotās teritorijas drenāžas funkciju. Vecbērzes upes kreisā krasta palienes pļavas aizaugušas ar krūmiem un retiem koku puduriem. Iespējams, arī iepriekšminēto plašo baltalksnāju vietā kādreiz bijušas palienes pļavas.

Neraugoties uz plašajiem meliorācijas darbiem dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" apkārtnē, lieguma teritorijā iekļautajos meža kvartālos vēl joprojām ir saglabājušies pietiekami mitri augšanas apstākļi un vietām, pat vasaras laikā, sastopami virsūdeņi. Dabas lieguma mežu mitruma režīmu ietekmē meliorācijas sistēmas grāvis starp 100. un 101. kvartālu (reģistrēts Meliorācijas kadastrā ar Nr. 608-1379), kā arī grāvis starp 85. un 86. kvartālu, kas atrodas tieši uz lieguma robežas ar saimniecisko mežu. Dabas liegumam piegulošā meža meliorācijas sistēma samērā nesen atjaunota. Nākotnē būtu ieteicams iepriekšminēto grāvi Nr. 608-1379 vairāk neiekļaut renovācijas plānos vai tīrīt to līdz sākotnējam dziļumam tikai dabas liegumam pretējā pusē. Grāvī starp 85. un 86. kvartālu pieļaujama brīvas ūdens plūsmas uzturēšana, taču plānojot šī grāvja renovāciju vai rekonstrukciju, izvērtējama ietekme uz liegumā esošajiem meža biotopiem. Dabas liegums dienvidos robežojas arī ar intensīvi apsaimniekotām lauksaimniecības teritorijām un bijušajiem māla ieguves karjeriem, kas līdzenajā reljefā arī darbojas kā plašāku apkārtni nosusinošas ūdenskrātuves. Starp laukiem un mežu ierīkots kontūrgrāvis, kas novada ūdeni uz Vecbērzes upi.

Dabas liegumā esošie divi grāvji un uz rietumu robežas esošais grāvis ir iekļauts Meliorācijas kadastrā pēc VAS „Latvijas valsts meži" iniciatīvas.

Dabas liegumā neatrodas valsts nozīmes ūdensnotekas, taču tās atrodas 0,2-1 km uz ziemeļiem (Vecslampe jeb Mežinieku upīte) un 0,5-1 km uz austrumiem no dabas lieguma (Vecbērze/Vecpienava).

1.3.4. Augsne

Augšņu pētījumi dabas liegumā nav veikti. Dabas apvidum raksturīgas ir tipiskās glejaugsnes, podzolaugsnes, podzolētās glejaugsnes. Lielās platībās ir purvu augsnes.

1.4. Teritorijas sociālās un ekonomiskās situācijas apraksts

1.4.1. Iedzīvotāji

Dabas lieguma teritorija nav apdzīvota. Tuvākās viensētas atrodas pāris kilometrus uz ziemeļrietumiem no dabas lieguma.

1.4.2. Pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze uz teritoriju

Pašreizējā antropogēnā slodze uz teritoriju ir neliela, to retumis apmeklē VAS „Latvijas valsts meži" darbinieki, pētnieki vai mednieki. Dabas liegumā dabas tūrisms nenotiek un nav plānots to attīstīt.

1.4.3. Teritorijas izmantošanas veidi

Atbilstoši dabas lieguma statusam, galvenais teritorijas izmantošanas veids pašlaik ir dabas aizsardzība – dabas vērtību saglabāšana. Dabas liegums atrodas medību kolektīvu „Nākotne" un „Mašīnbūve" apmedījamās platībās un tas tiek galvenokārt uzskatīts kā medījamo dzīvnieku patvēruma vieta. Dzīvnieku piebarošana dabas liegumā netiek veikta. Dabas liegumā un tā apkārtnē agrāk pētīti sīkie zīdītāji un ir izlikti būrīši.

II Teritorijas novērtējums

2.1. Teritorija kā vienota dabas aizsardzības vērtība un to ietekmējošie faktori

Lieguma teritorija ir pēdējais relatīvi vismazāk skartais iecirknis no meliorācijas un vienlaidus kailcirtēs izcirstā Latvijas lielākā slapjo gāršu un liekņu (apmēram 1500 ha) masīva, kas ir bijis valstī nozīmīgākais lapu koku pārmitro mežu apvidus. Tā ir Latvijā fitosocioloģiski nozīmīga teritorija ar raksturīgām Eiropas platlapju mežu klases ošu un melnalkšņu augu sabiedrībām pārmitrās augsnēs. Dabas liegums hidroloģiski saistīts ar valsts nozīmes ūdensnotekām – Vecslampes, Vecbērzes/Vecpienavas upēm.

Teritoriju negatīvi ietekmējusi 1962. – 1968. gadā plašā apvidū veiktā meliorācija, kas būtiski izmainījusi Vecslampes (upe novadīta Vecbērzes poldera apvadkanālā) un Vecbērzes baseina hidroloģisko režīmu. Pozitīvi vērtējams tas, ka blīva meliorācijas grāvju sistēma netika izveidota lieguma teritorijas iekšienē, kā arī uz ziemeļiem un austrumiem liegumam blakusesošajās teritorijās.

Nozīmīga pozitīva ietekme ir tam, ka pēdējās desmitgadēs mežsaimnieciskā darbība lieguma teritorijā ir bijusi minimāla un mežaudzes ir attīstījušās dabiski. Liegumā ir liels pāraugušu un pieaugušu mežaudžu īpatsvars, raksturīgas mistrotas audzes, liels daudzums mirušās koksnes.

Kā saimnieciskās darbības neskarta platlapju un pārmitro mežu teritorija liegums ir nozīmīgs gan ekoloģiski, gan ainaviski.

Dabas liegumā konstatētas 22 īpaši aizsargājamas sugas: 3 vaskulāro augu sugas, 1 sūnu suga, 2 ķērpju sugas, 5 zīdītāju sugas, 10 putnu sugas, 1 bezmugurkaulnieku suga, tai skaitā divas ierobežoti izmantojamas īpaši aizsargājamas sugas (1 putnu, 1 zīdītāju suga) un divi īpaši aizsargājamu biotopu veidi (1. tab., A. un B. pielik., 2. un 3. pielik.).

1. tabula

Nozīmīgākās dabas vērtības dabas liegumā „Līvbērzes liekņa"

Sugas

Latvijā īpaši aizsargājamas sugas un Biotopu un Putnu direktīvas sugas	**Sugu skaits**
Augu un ķērpju sugas	6
EP BD I pielikuma augu sugas	1
Putnu sugas	10
EP Putnu direktīvas I pielikuma sugas	10
Zīdītāju sugas	5
EP BD II pielikuma zīdītāju sugas	2
EP BD IV pielikuma zīdītāju sugas	5
Bezmugurkaulnieku sugas	1

Biotopi

Latvijā īpaši aizsargājami biotopi	**Platība, ha**	**EP Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi**	**Platība, ha**
1.6. Jaukti platlapju meži	8,5	9020* Veci jaukti platlapju meži	8,5
1.11. Pārmitri platlapju meži	135,5	91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži	135,5

2.2. Lieguma ainaviskais novērtējums

Liegums atrodas plašā mežu masīvā, taču atšķirībā no blakusesošās meliorēto saimniecisko mežu ainavas, teritorija ir ievērojama ar saimnieciskās darbības mazskarta vienlaidu meža ainavu ar raksturīgām dabiska meža struktūrām – dažāda vecuma kokiem, pārmitrām ieplakām, vairāku augu sabiedrību mozaīku, sausokņiem un kritalām.

Apmeklētājiem teritorijas ainavu iespējams vērot gan pārvietojoties pa lieguma teritoriju, gan pa kvartālstigu starp 86., 87. un 101., 102. kvartālu.

Nākotnē teritorijas kā saimnieciski neskarta meža ainavas vērtība tikai palielināsies.

2.3. Biotopi

Visu lieguma teritoriju aizņem meža biotopi, kas ietver arī kvartālstigas un mežā senāk ierīkotus grāvjus. Teritorijai raksturīgi jaukti lapu koku meži auglīgās, pārmitrās augsnēs. Atbilstoši Valsts mežu reģistra datiem (2002. gada ierīcība) lielāko platību – 83 % no lieguma teritorijas aizņem slapjā gārša (4. pielikums).

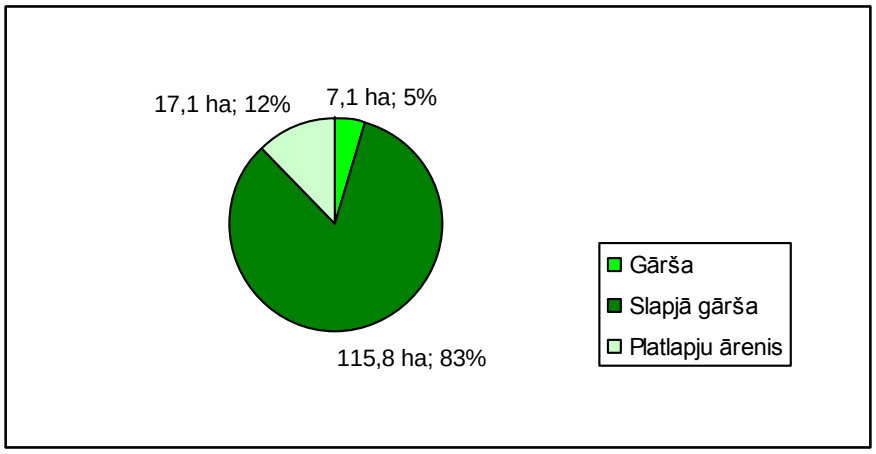

2. att. Meža augšanas apstākļu tipi dabas liegumā „Līvbērzes liekņa"

Valdošās koku sugas mežaudzēs ir galvenokārt bērzs (68 % no teritorijas) un apse (23 %), kas visticamāk ir saistīts ar mežaudžu atjaunošanos pēc agrāk veiktajām kailcirtēm. Taču visā lieguma teritorijā sastopamas galvenokārt mistrotas audzes, kur parasti koku stāvu veido bērzs, apse, melnalksnis un osis, atsevišķos nogabalos arī ozols, egle un baltalksnis. Visā teritorijā raksturīga izteikta platlapju – liepas un oša paauga. Zemsedzei raksturīgas auglīgu, mitru un pārmitru augteņu augu sugas, mijas pārmitras ieplakas un sausāki pacēlumi.

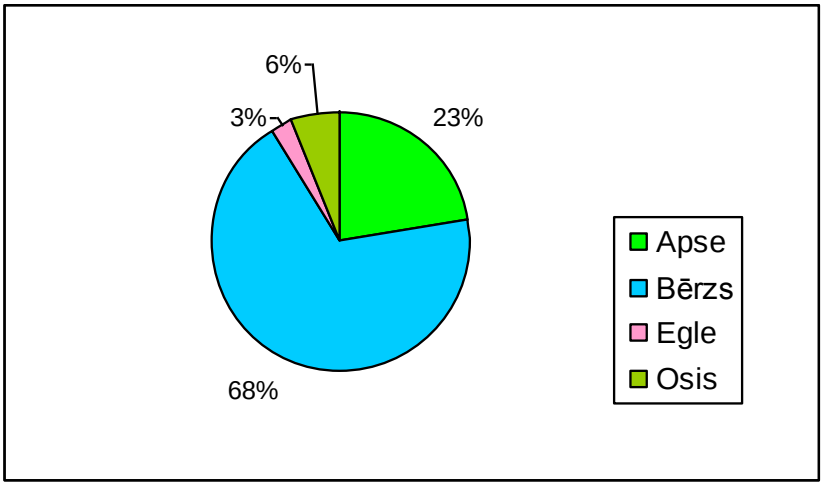

3. att. Valdošā koku suga dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" mežos.

Atbilstoši mežsaimnieciskajam mežaudžu vecumgrupu iedalījumam, lieguma teritoriju aizņem galvenokārt pieaugušas (41 % no lieguma platības) un pāraugušas (36 %) audzes. Lieguma teritorijā mežsaimnieciskā darbība nav veikta kopš 1998. gada, kas sekmējis audžu dabisku attīstību – notiek pašizretināšanās un pašizrobošanās, veidojas dažāda vecuma mistrotas audzes un ir liels daudzums mirušās koksnes.

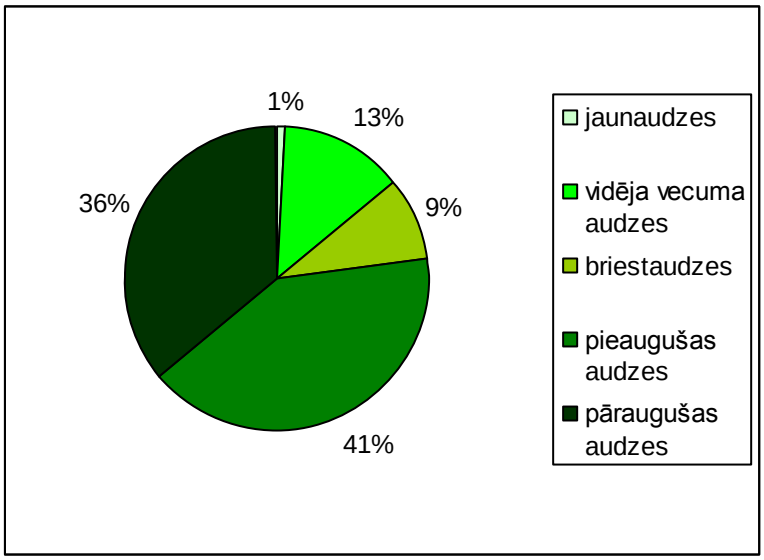

4. att. Mežaudžu vecuma grupas dabas liegumā „Līvbērzes liekņa"

Dabisko meža biotopu (DMB) inventarizācija ir veikta 2000./2001. gadā, kad lieguma teritorijā konstatēti **DMB četros nogabalos 14,2 ha** platībā (2.tab.).

2. tabula

Dabas liegumā Līvbērzes liekņa konstatētie dabiskie meža biotopi

Nr. p.k.	Kv.	Nog.	Biotopa veids	Platība, ha	Apsaimniekošana	Sugas
1.	86	1	LAP	5,7	bez saimnieciskās darbības	*Homalia trichomanoides* *Neckera complanata* *Neckera pennata* *Graphis scripta*
2.	86	3	LAP	1,5	bez saimnieciskās darbības	
3.	110	1	SLAP-PLAT	4,6	bez saimnieciskās darbības, jāsaglabā buferjosla	*Arthonia spadicea* *Homalia trichomanoides* *Jamesoniella autumnalis* *Necydalis major* *Peltis grossa* *Neckera pennata* *Saperda perforata*
4.	110	2	SLAP-PLAT	2,4	bez saimnieciskās darbības, jāsaglabā buferjosla	*Arthonia spadicea* *Arthonia byssacea* *Graphis scripta* *Homalia trichomanoides* *Necydalis major* *Peltis grossa* *Neckera pennata*

Iespējams, pašlaik lieguma teritorijā (P)DMB atbilst arī citas bioloģiski vērtīgas, vecas, saimnieciskās darbības ilgstoši neskartas audzes ar dabiska meža struktūras elementiem (3.tab.).

3. tabula

Bioloģiski vērtīgas mežaudzes, kurās iespējama (P)DMB konstatēšana

Kv.	Nog.	Audzes formula	Platība, ha
86	2	7A99 2Os119 1B119	1,3
86	5	6Os119 2M89 2B119	3,8
87	9	3Os104 3B104 2A104 1Oz179 1M104	2,8
102	3	8B109 2M109	2,4
102	4	4B104 3M104 2Os104 1A104	3,5
		Kopā	13,8
101	1	5B74 4A74 1M74	17,1
101	2	6B84 1A84 2M84 1Os84	31,4
101	3	5A84 5B84	5,5
102	1	6A79 3B79 1M79	9,4
102	2	4A84 3B84 2Os84 1M84	1,3
102	13	8A84 2B84	2,6
102	14	10B84	1,9
102	16	8A74 1M84 1B84	3,9
102	19	8A84 2B84	1,5
110	5	6A75 4B75	2,7
110	6	5A80 4B80 1M80	2,3
		Kopā	79,6

Meža biotopiem lieguma teritorijā raksturīgas trīs dažādu Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamo biotopu pazīmes:

1) *9020* Veci jaukti platlapju meži* – platlapju sausieņu meži, kas atbilst (P)DMB, koku stāvā ir vismaz 2 platlapju sugas, ir biotopam raksturīgais krūmu stāvs un zemsedze;

2) *9080* Staignāju meži* – lapukoku meži auglīgās, bagātās pastāvīgi vai periodiski pārmitrās minerālaugsnēs vai auglīgās, pastāvīgi pārmitrās kūdras augsnēs, raksturīga mozaīkveida zemsedze, ko veido raksturīgās sugas, kā arī ciņi un pārplūstošas ieplakas;

3) *91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži* – ūdensteču vai avotu ietekmē applūstoši vai periodiski pārmitri lapukoku meži, kuru augu sabiedrības pieder Eiropas platlapju mežu klasei.

Teritorijā konstatētais zemsedzes sugu sastāvs un mitruma apstākļi atbilst gan *Staignāju mežiem,* gan *Aluviālajiem krastmalu un palieņu mežiem*. Pirms meliorācijas un polderu ierīkošanas šī teritorija, visticamāk, ir bijusi palos applūstoša un tā ietekme teritorijas augu sugu sastāvā ir saglabājusies vēl joprojām. Taču pašlaik lieguma teritoriju pali maz ietekmē, un hidroloģiju nosaka vienīgi gruntsūdeņu līmenis un nokrišņi. Lai arī teritorijas reljefs ir līdzens, mijas slapjākas ieplakas un sausāki pacēlumi, kas atspoguļojas arī koku stāva un zemsedzes sugu sastāvā. Līdz ar to, kā Eiropas Savienības nozīmes biotopi lieguma teritorijā klasificējami:

1) ***9020* Veci jaukti platlapju meži* – 86. kvartāla 1., 2., 3. nogabals**, kur dominē sausieņu augšanas apstākļi, koku stāvu veido apse, bērzs, osis, ozols, egle, melnalksnis, zemsedzei raksturīgas platlapju mežu sugas: meža sprigane *Impatiens noli-tangere,* ziemas kaņepene *Mercurialis perennis*, vizbuļi *Anemone sp.*, brīnumainā vijolīte *Viola mirabilis*, plašā ēnsmilga *Milium effusum*, pavasara dedestiņa *Lathyrus verna* u.c.

2) ***91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži* – pārējie lieguma teritorijā esošie meži**, kur dominē periodiski vai pastāvīgi pārmitri augšanas apstākļi, bērzs, apse, melnalksnis, osis, baltalksnis koku stāvā, liepa un osis paaugā, bet zemsedzei raksturīgas galvenokārt mitrumu mīlošas augu sugas: parastā vīgrieze *Filipendula ulmaria,* purva purene *Caltha palustris,* lēdzerkste *Cirsium oleraceum*, makstainais grīslis *Carex vaginata,* purva cietpiene *Crepis paludosa*, pļavas bitene *Geum rivale,* purva skalbe *Iris pseudacorus*, krastmalu grīslis *Carex acutiformis,* purva madara *Galium palustre* u.c.

Pašlaik lieguma teritorijā nav vērojama cilvēka darbības negatīva ietekme uz meža biotopiem, jo netiek veikta mežsaimnieciskā darbība, netiek uzturēti ierīkotie grāvji.

Meža biotopi attīstās dabisko procesu ietekmē – notiek mežaudžu pašizretināšanās un pašizrobošanās nokalšanas un vējgāžu ietekmē.

Netiek uzturētas arī kvartālstigas, un tās aizšķērso kritalas un sāk aizaugt ar krūmiem un kokiem.

4.tabula

Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājamie biotopi dabas liegumā Līvbērzes liekņa

Nr. p.k.	Biotopu Direktīvas I pielikuma biotops	Atbilstošais Latvijā īpaši aizsargājams biotops	Platība, ha
1.	91E0*Aluviāli krastmalu un palieņu meži	1.11. Pārmitri platlapju meži	135,5
2.	9020* Veci jaukti platlapju meži	1.6. Jaukti platlapju meži	8,5

Ošu veselības stāvoklis dabas liegumā

Piemistrojumā esošie vidēja vecuma oši vietām bija nokaltuši, taču paaugā esošie oši un vecākie oši bija veseli. Visticamāk, kalstošie oši ir inficēti ar sēni *Chalara fraxinea*, kas ir cēlonis masveida ošu bojā ejai Latvijā un Eiropā. Šī sēne inficē kokus neatkarīgi no to vecuma vai meža tipa un īpaši bīstama ir jaunajiem stādiņiem. Pagaidām maz izpētīts ir infekcijas izplatības mehānisms. Zināms, ka sēne izplatās augsnē un ūdenī; sēnes izplatību sekmē vējš, tā var tikt ievesta ar ošu stādiem, sēklām vai koksni. Latvijā 8 gados (2000.-2007. g.g.) ošu audzes ir samazinājušās par 5096,7 ha (23,3%). Visstraujāk ošu audžu platības sarukušas 2003. gadā (salīdzinot ar 2002. gadu) – par 1487,2 ha (7,2%). Minētajā laika periodā lielākās platībās sabrukušas tieši ošu jaunaudzes, kā arī audzes mitrās un pārmitrās augtenēs (purvaiņi un kūdreņi) (Kenigsvalde u.c. 2010).

2.4. Sugas

2.4.1. Augi

Dabas liegums atrodas Piejūras zemienes ģeobotāniskajā rajonā, 10. apakšrajonā, kuram raksturīgi pārmitrie meži, tai skaitā platlapju pārmitrie meži ar karbonātiem bagātās augsnēs posmā starp Jelgavu un Kalnciemu (Tabaka, 1974).

Koku stāvā dominē pioniersugas – bērzs *Betula pendula* un apse *Populis tremula*, taču teritorijai raksturīgas platlapju un pārmitro mežu sugas – osis *Fraxinus excelsior*, melnalksnis *Alnus glutinosa*, liepa *Tilia cordata* gan koku stāvā, gan paaugā. Krūmu stāvu veido galvenokārt ieva *Padus avium*, lazda *Corylus avelana*, meža sausserdis *Lonicera xylostea*. Zemsedzei raksturīgas auglīgu, mitru un pārmitru augteņu augu sugas – parastā vīgrieze *Filipendula ulmaria*, purva purene *Caltha palustris*, lēdzerkste *Cirsium oleraceum*, makstainais grīslis *Carex vaginata*, gundegas *Anemone spp.*, kasūbijas gundega *Ranunculus cassubica*, purva cietpiene *Crepis paludosa*, pļavas bitene *Geum rivale*, purva skalbe *Iris pseudacorus*, krastmalu grīslis *Carex acutifrmis*, purva madara *Galium palustre* u.c.

Lieguma teritorijā sastopamas trīs īpaši aizsargājamās vaskulāro augu sugas: **Fuksa dzegužpirkstīte *Dactylorhiza fuchsii*** (mežā, uz kvartālsigām), **plankumainā dzegužpirkstīte *D. maculata*** (uz kvartālstigām), **smaržīgā naktsvijole *Platanthera bifolia*** (mežā un uz kvartālstigām), kā arī Biotopu direktīvas suga **spilvainais ancītis *Agrimonia pilosa*** (uz kvartālstigām) (3. pielikums).

Spilvainajam ancītim nepieciešami daļēji noēnoti apstākļi. Stigas, kā arī meža ceļi ir šīs sugas visbiežāk apdzīvotie biotopi Latvijā. Suga sastopama arī blakus dabas liegumam, uz stigām un meža ceļiem. Orhidejām nepieciešami vismaz daļēji apgaismoti gaismas apstākļi un mērens mitrums.

Atsevišķos nogabalos lieguma teritorijā konstatēta īpaši aizsargājama sūnu suga **gludā nekera *Neckera complanata***, kā arī divas īpaši aizsargājamas ķērpju sugas **kastaņbrūnā artonija *Arthonia spadicea*** un **sīkpunktainā artonija *Arthonia byssacea*** (2. tabula, A. pielikums).

Projekta „Latvijas dabiskie meži" ietvaros Līvbērzes 15. un 17. parauglaukumā (Suško 1997) tagadējā dabas lieguma teritorijā konstatētas arī šādas īpaši aizsargājamo augu sugas: pūkainā asinszāle *Hypericum hirsutum* (86., 101. kvartāls atbilstoši 2002. gada inventarizācijai) un zaļā divzobe *Dicranum viride* (86., 101. kv.), taču šo sugu konkrētas atrašanās vietas lieguma teritorijā nav zināmas. Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra mājas lapas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju datu bāzē minēta arī īpaši aizsargājama sūnu suga doblapu leženeja *Lejeunea cavifolia*, taču 2010. gadā tā netika dabas liegumā atrasta, un, šī suga liegumā un tā apkārtnē nav arī atrasta projekta „Latvijas dabiskie meži" ietvaros (Suško 1997).

2.4.2. Putni

Dabas liegumā „Līvbērzes liekņa" līdz šim konstatētas 10 Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās putnu sugas (5. tab.). No tām visas 10 sugas atrodamas Putnu direktīvas I pielikumā. Daļa no agrāk te atrastajām putnu sugām 2010.g. nav konstatētas, piemēram, pelēkā dzilna, un dažas sugas tikai dažkārt uzturas liegumā (neligzdo), piemēram, jūras ērglis. 2010. gadā netika konstatēts arī melnais stārķis, vakarlēpis un brūnā čakste – sugas, kas minētas Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra mājas lapas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju datu bāzē. Melnais stārķis ligzdojis šajā teritorijā 20 gadus atpakaļ, šobrīd neligzdo, bet meži ir piemēroti sugas ligzdošanai. Vakarlēpis un brūnā čakste – visticamāk tā ir kļūda datu bāzē, jo sugai piemērotu biotopu dabas liegumā nav.

5. tabula.

Dabas liegumā „Līvbērzes liekņa" konstatētās Latvijas un Eiropas īpaši aizsargājamās putnu sugas un to sastopamības biežums 2010. ligzdošanas sezonā

Sugas nosaukums	**Biotops**	**Sastopamība dabas liegumā**
Jūras ērglis *Haliaeetus albicilla*	mežs, mitrāji	Medību iecirknis 1 pārim
Mazais ērglis *Aquila pomarina*	mežs, lauksaimniecības ainava	Iespējams, ligzdo 1 pāris
Mežirbe *Bonasa bonasia*	mežs	Ligzdo atsevišķās piemērotās vietās 3-4 pāri
Dzērve *Grus grus*	slapji meža iecirkņi, izcirtumi	Ligzdo 1-2 pāri
Melnā dzilna *Dryocopus martius*	mežs	Ligzdo 1 pāris
Pelēkā dzilna *Picus canus*	mežs	Ligzdo epizodiski 1 pāris
Baltmuguras dzenis *Dendrocopos leucotos*	mežs	Ligzdo 3-4
Vidējais dzenis *Dendrocopos medius*	mežs	Ligzdo 4-6 pāri
Trīspirkstu dzenis *Picoides tridactylus*	mežs	Iespējams, ligzdo 0-1 pāris
Mazais mušķērājs *Ficedula parva*	mitri lapkoku un jaukti meži	Ligzdo 2- 4 pāri

Jūras ērglis *Haliaeetus albicilla*

Populācijas lielums valstī 30-40 pāru (Račinskis, 2004).

Jūras ērglis dabas lieguma teritorijā pirmo reizi konstatēts 2009.gadā (J. Ķuzes dati), kad novērots viens putns ar uztraukuma uzvedību. 2010.g. nav konstatēts.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības.

Skaitu var ietekmēt mežsaimnieciskā, melioratīvā darbība, barības pieejamība. Nepieciešamas audzes ar veciem, reizē arī lieliem kokiem, kas piemēroti smagu un lielu ligzdu novietošanai. Svarīgi novērst antropogēnā traucējuma faktoru.

Mazais ērglis *Aquila pomarina*

Populācijas lielums valstī – 2600-4000 pāru (Račinskis, 2004). Skaitu var ietekmēt mežsaimnieciskā, kā arī lauksaimnieciskā darbība.

Līdz šim mazā ērgļa klātbūtne dabas liegumā nav konstatēta. Tomēr 2010.gadā teritorijas D malas rajonā novērots riņķojošs putns. Tuvākais zināmais šīs sugas apdzīvotais ligzdošanas iecirknis (mikroliegums) atrodas 1,1 km uz dienvidrietumiem no dabas lieguma, kas var būt citam pārim. Tā kā mazie ērgļi ligzdošanai izmanto galvenokārt meža masīva malas zonu ap 50-300m joslā, tad tam ļoti piemēroti ir meži dabas liegumā.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības.

Nepieciešami vidēja vecuma un veci lapu koku un jaukti meži, kuros nav priedes piejaukuma (vai tas neliels) pie plašākiem lauku, pļavu masīviem un līdzīgām atklātām vietām.

Mežirbe *Bonasa bonasia*

Latvijā piemērotā biotopā sastopama visai bieži. Tās skaita vērtējums valstī ir 10 000 -12 000 pāru (Račinskis, 2004).Kā tipisku meža ar egles klātbūtni apdzīvotāju, to sastop ne tikai meža masīvos, bet arī gar purvu, klajumu malām, mežmalās. Tomēr pēdējo gadu uzskaišu dati parāda skaita samazināšanos (Auniņš, Mārdega, 2010). 2010.gadā teritorijā veiktajos maršrutos mežirbe konstatēta vairākās vietās. Skaita vērtējums **– 3-4 pāri.**

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības

Kā sugu, kas ligzdo uz zemes, apdraud meža cūka un nelielie plēsēji – lapsa, jenotsuns, cauna, minēto dzīvnieku sastopamība paaugstinātā blīvumā.

Melnā dzilna *Dryocopus martius*

Populācijas lielums valstī – 6000-8000 pāru (Račinskis, 2004). Latvijā var vērtēt kā diezgan bieži sastopamu. Apdzīvo mežus ar pietiekoši lielu dimensiju kokiem, kas nepieciešami dobumu kalšanai ligzdošanai (apmēram no 30 cm diametrā) – pieaugušus un vecus mežus. Svarīgs skaitu noteicošs faktors ir arī vecu koku – lauztu, izgāztu, kaltušu - esamība. Pirmo reizi melnās dzilnas apdzīvota teritorija konstatēta 20.03.1999, kad novērota riesta uzvedība. Novēroti pavisam 3 īpatņi. Teritorijā šī suga konstatēta arī 2010. gadā. Kopumā dabas liegumā 2010. gada sezonā ligzdoja ne vairāk kā **1 pāris** melno dzilnu. Novērota lidojam baroties arī ārpus teritorijas.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības.

Nevēlama ir mežaudžu pārlieka izkopšana - visu sauso, puskaltušo, daļēji kritušo un gulošo, kā arī stumbeņu izvākšanu no audzes, kā rezultātā šai sugai mazinās barības resursi un dobumu kalšanas iespējas.

Pelēkā dzilna *Picus canus*

Populācijas lielums Latvijā pēdējās desmitgadēs ir stabils - 2000-3000 pāru (Bird Life International, 2004). Viens no skaitu noteicošajiem faktoriem ir vecu koku un mežaudžu esamība. 1999.gadā novērots viens putns. 2010.gadā teritorijā šī suga nav konstatēta. Pelēkai

dzilnai raksturīga salīdzinoši liela ligzdošanas teritorija un tā kā ligzdotājs spēj pielāgoties plašam biotopu spektram mežā .
Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības. Ligzdošanas teritorijās jānovērš mežsaimnieciskā darbība.

Dzērve *Grus grus*

Populācijas lielums valstī – 1000-2500 pāru (Račinskis, 2004). Skaitam Eiropas valstīs, tai skaitā arī Latvijā, ir tendence augt, ko, iespējams, veicinājusi šīs sugas labāka aizsardzība to atpūtas vietās migrāciju ceļā uz ziemošanas vietām. Latvijā dzērvju skaitu pozitīvi ietekmējis bebru skaita pieauguma radītā applūdušo un mitro platību palielināšanās, kā arī izcirtumu platību palielināšanās. Daļa populācijas ligzdo mitrās līdz slapjās mežaudzēs, kādas sastopamas arī teritorijas vidus un austrumu daļās.

Iespējama **1-2 pāru** ligzdošana. Arī ar dabas liegumu robežojošajās teritorijās, sevišķi Vecslampes un Vecbērzes gultņu tuvumā daudz šai sugai piemērotu ligzdošanas biotopu.
Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības. Mitraiņu un staignāju saglabāšana. Virszemes ūdens līmeņa mākslīga nepazemināšana.

Vidējais dzenis *Dendrocopos medius*

Populācijas lielums valstī 1500-2000 pāri (Račinskis, 2004).
Līdzīgi kā baltmuguras dzenis, apdzīvo mežus, kur lielākās platībās sastopami un dominē lielu dimensiju veci lapu koki – platlapju koku sugas- ozoli, oši, liepas, kļavas, kā arī bērzi, melnalkšņi, apses, galvenokārt, auglīgās augsnēs. Teritorijā pirmo reizi konstatēts 1992.gadā, kad šeit ierīkots dzeņu uzskaites parauglaukums (Bergmanis, Strazds,1993).

Regulāri novērots gandrīz katrā šīs teritorijas apmeklējuma reizē gan 1999. gadā, gan 2010. gadā, gan dabas liegumā, gan arī vairākās citās piemērotās mežaudzēs Līvbērzes meža masīvā. Liegumā ligzdo **4-6 pāri** .

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības.

Galvenais skaitu noteicošais faktors ir vecu koku un mežaudžu esamība, tādēļ to ligzdošanas teritorijās jāveic pietiekama veco mežaudžu aizsardzība. Kā viens no pamatnosacījumiem ir vecajās mežaudzēs neveikt mežsaimniecisko darbību.

Teritoriju robežās jāpielieto aizsardzības režīms, kas analogs mikroliegumiem.

Baltmuguras dzenis *Dendrocopos leucotos*

Populācijas lielums valstī 2000-2500 pāri (Račinskis, 2004). Apdzīvo mežus, kur lielākās platībās sastopami un dominē vecāki lapu koki – bērzi, melnalkšņi vai platlapju koku sugas auglīgās augsnēs. 1992. gadā. izveidots monitoringa parauglaukums (Bergmanis, Strazds,1993). 1999.gadā teritorijā atrastas 2 ligzdas. Attālums starp ligzdām apmēram 400m. 2010. gada inventarizācijās šī suga konstatēta 3 vietās. Skaits teritorijā **3-4 pāri.**
Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības.
Galvenais skaitu noteicošais faktors ir vecu koku un mežaudžu esamība, tādēļ to ligzdošanas teritorijās jāveic pietiekama vecāko mežaudžu aizsardzība. Kā viens no pamatnosacījumiem ir šajos meža nogabalos neveikt mežsaimniecisko darbību.
Teritoriju robežās jāpielieto aizsardzības režīms, kas analogs mikroliegumiem.

Trīspirkstu dzenis *Picoides tridactylus*

Populācijas lielums valstī – 1500-2500 pāru (Bird Life International, 2004).
Apdzīvo mežus, kur lielākās platībās sastopamas un dominē vecākas mitras un pārmitras mežaudzes - gan lapu, gan skuju un jauktu koku..

Dabas liegumā pirmo reizi konstatēts 1992.gadā – viens teritoriāls putns. Vēlākā laikā vairs nav novērots, lai gan 1999.gadā dabas liegumam apkārt esošajās mežaudzēs teritoriāli putni

novēroti vairākkārt. Teritorijas vecajos, struktūrām bagātajos, un mitros meža nogabalos ir apstākļi, kas piemēroti trīspirkstu dzenim.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības.

Galvenais skaitu noteicošais faktors ir vecu koku un mežaudžu esamība, tādēļ to ligzdošanas teritorijās jāveic pietiekama vecāko mežaudžu aizsardzība. Kā viens no pamatnosacījumiem ir šajās mežaudzēs neveikt mežsaimniecisko darbību. Teritoriju robežās jāpielieto aizsardzības režīms, kas analogs mikroliegumiem.

Mazais mušķērājs *Ficedula parva*

Populācijas lielums valstī 50000 – 80000 pāru (Bird Life International, 2004).

Apdzīvo mitrus vecākus gan lapkoku, gan skujkoku un jauktus mežus. Skaits pa gadiem mēdz mainīties. 2010.gadā teritorijā konstatēts 2 vietās.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības. Nepieciešami mitri vidēja vecuma un veci lapkoku vai jaukti neizkopti meži ar daudz struktūrelementiem - kritalām, stumbeņiem, lauztiem kokiem.

Dabas lieguma teritorijā konstatēto reto un aizsargājamo putnu sugu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības

Dabas lieguma teritorijā konstatēto reto un aizsargājamo putnu sugu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanai nepieciešamā prasības:

a) novērst saimnieciska rakstura traucējumus arī turpmāk,

b) saglabāt pašreizējo hidroloģisko situāciju, neveicot tajā kardinālas izmaiņas, lai arī liktos, ka mežaudzes cieš no pārmērīga mitruma. Šai nolūkā nedrīkstētu pārtīrīt esošos senos grāvjus un veidot jaunus grāvjus, lai paātrinātu noteci.

c) nedrīkstētu uzbērt vai kā citādi ielabot esošās stigas, vizūras, meža ceļus, piemēram, stigu starp 86./101., 87./102. kvartāliem, kā arī starp 101./110., 102./110. un 101./102. kvartāliem. Izņēmums ir šo stigu uzturēšana potenciālu gājēju vajadzībām, neaizvācot stigām pārkritušos kokus.

d) veicot mežsaimnieciskos darbus, kopjamiem nogabaliem pieejas būtu iekārtojamas no dabas lieguma ārējās malas ziemeļu , dienvidu pusēs.

Pozitīvi ietekmējošie faktori.

Dabas lieguma teritoriju pozitīvi ir ietekmējis tas, ka nav notikusi nekāda saimnieciskā, tai skaitā mežsaimnieciskā darbība, kopš dabas lieguma nodibināšanas. Tā rezultātā jau ilgāku laika periodu ir notikusi mežaudžu dabiska attīstība, kas vislabāk redzama vecākos nogabalos, kur vērojama atvērumu veidošanās mežaudzes klājā (izgāzumi), kas rada audzes koku vecumu dažādošanos, struktūrelementu rašanos un uzkrāšanos, radot jaunas nišas sugām, kas pirms tam nebija sastopamas vai bija mazā skaitā.

Negatīvi ietekmējošie faktori.

Iepriekšējā gadsimtā teritorijā un tās perifērijā veiktā meliorācija, polderēšana lielās platībās, kas ar grāvju tīkla un sūkņu staciju palīdzību novada ūdeņus paātrināti jeb mākslīgi. Ātrākas sezonālas ūdens līmeņu pazemināšanas rezultātā, gadu gaitā teritorijā notikušas pakāpeniskas biotopu izmaiņas.

Zīdītāji

Kopumā teritorija ir ļoti labvēlīga sikspārņu sugām, jo nodrošina lielu to barības objektu – kukaiņu blīvumu. Kritušo koku veidotās biežņas sausākajās lieguma daļās ir potenciāli piemērotas lūšiem. Gāršas tipa nogabalos biotopi vairākās vietās ir piemēroti mazajam susurim *Muscardinus avellanarius*, vismaz vasaras periodā. Ziemā, iespējams, šī suga liegumā nevar palikt, jo tās tipiskās ziemošanas vietas alās, migās vai koku stumbru pamatnē ziemā var applūst.

Liegums atrodas lielā meža masīvā, kā rezultātā to var brīvi caurstaigāt vai tajā uzturēties arī lielās zīdītāju sugas – pārnadži un vilks.

No sikspārņu sugām liegumā droši konstatētas četras īpaši aizsargājamas sikspārņu sugas: ziemeļu sikspārnis *Eptesicus nilssonii*, Natūza sikspārnis *Pipistrelus nathusii*, rūsganais vakarsikspārnis *Nyctalus noctula* un Branta naktssikspārnis *Myotis brandtii* (6.tab.). No konstatētajām sugām rūsganais vakarsikspārnis un Branta naktssikspārnis uzskatāmi par īstām meža sugām. Kaut gan apsekojot būrīšus, sikspārņi netika konstatēti, no būrīšu kontrolēm 1990-to gadu vidū ir zināms, ka liegumā un tā tuvumā dzīvo arī brūnais garausainis *Plecotus auritus*. Tā kā apstākļi šai sugai liegumā būtiski nav mainījušies, ļoti ticams, ka garausainis tur sastopams arī tagad. Konstatēt ar ultraskaņas detektoru šo sugu ir sarežģīti tās kluso saucienu dēļ. Iespējams, liegumā dzīvo arī 2-3 citas grūtāk konstatējamas sikspārņu sugas, taču to atrašanai būtu vajadzīgi īpaši pētījumi. No konstatētajām sugām Natūza sikspārņi novēroti nelielā skaitā, kas neliecina par šīs sugas vairošanās iespēju liegumā. Pārējām sugām liegumā, visticamāk, ir vairošanās kolonijas, par ko liecināja novērotais dzīvnieku skaits, kā arī Branta naktssikspārņa salīdzinoši agrais izlidošanas laiks (naktssikspārņi parasti vakaros izlido no mītnēm pēdējie).

Liegumā netika atrasts mazais susuris, tomēr ir zināms, ka šī suga apdzīvo piemērotus ozolu/lazdu mežus blakus liegumam (V. Pilāta dati). Visticamāk susuris liegumā ieklejo vasaras periodā barojoties, taču aiziet no tā rudenī, jo nespēj pārplūstošajā mežā pārziemot.

6. tabula.

Dabas liegumā „Līvbērzes liekņa" konstatētās īpaši aizsargājamās zīdītāju sugas.

Taksons	LSG	Bernes konv.	Bonnas konv.	BD	LV	Mikroliegumu suga
Eptesicus nilssonii Keyserling et Blasius, 1839 Ziemeļu sikspārnis	-	II	II*	IV	+	-
Nyctalus noctula Schreber, 1774 Rūsganais vakarsikspārnis	-	II	II*	IV	+	-
Pipistrellus nathusii Keyserling et Blasius, 1839 Natūza sikspārnis	-	II	II*	IV	+	-
Myotis brandtii Eversmann, 1845 Branta naktssikspārnis	3	II	II*	IV	+	-
Castor fiber bebrs	-	II	-	II, IV	-	-
Canis lupus vilks	-	II	-	II	++	-

***** Tikai Eiropas populācijām

Apzīmējumi

LSG – Latvijas Sarkanā grāmata un attiecīgās sugas kategorija (Andrušaitis, 1998),

II – Bernes konvencijas II pielikuma suga,

II* - Bonnas konvencijas II pielikuma suga,

BD – Padomes Direktīvas 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību II, IV pielikuma suga,

LV – Ministru kabineta 2000.gada 14.novembra noteikumi Nr.396 "Par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu",

++ ierobežoti izmantojama īpaši aizsargājama suga.

Biotopus un sugas ietekmējošie faktori

Attiecībā uz zīdītāju sugām šobrīd būtisku ietekmējošo faktoru nav, lieguma biotopos dominē dabiskie traucējumi, kas sugām ir labvēlīgi. Potenciāli – meža ciršana apkārt lieguma teritorijai, kas tālāk fragmentētu lielo Līvbērzes meža masīvu, pārtraucot sīkajām zīdītāju sugām

pārvietošanās un migrāciju ceļus uz vai caur lieguma teritoriju, kā arī meliorācija, kas varētu ietekmēt lieguma mitruma režīmu.

Nepieciešamie aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumi

Īpaši pasākumi nav nepieciešami. Vēlams ap liegumu izveidot buferzonu ar ierobežotu mežsaimniecisko darbību (bez kailcirtēm vai izcērtot tikai nelielas cirsmas); neveikt jaunus vai atjaunošanas meliorācijas darbus, kas varētu ietekmēt mitruma režīmu liegumā.

2.4.3. Bezmugurkaulnieki

C. Stāvoši ūdeņi

Periodiski izžūstošas lāmas (sīkūdeņi)

Tā kā teritorijā periodiski izžūstošas lāmas, grāvji (sīkūdeņi) ir sastopami nedaudz un tie ir temporāli (periodiski izžūstoši), tad arī bezmugurkaulnieku sugu daudzveidība un eksemplāru skaits tajās ir neliels. Ar šo biotopu saistīti galvenokārt odveidīgie divspārņi *Nematocera*, iespējams arī mušveidīgie divspārņi *Brachycera* (dunduri *Tabanus*). Atsevišķās peļķēs konstatētas arī makstenes *Trichoptera*, kas liecina, ka dažas lāmas ir pastāvīgas.

F. Meži

Teritorijā nozīmīgākās mežu platības veido slapjās gāršas tipa meži. No bezmugurkaulniekiem šeit dominē kolembolas *Collembola*, divspārņi *Diptera*, augsnes ērces *Gamasina*, gliemeži *Gastropoda*, vaboles *Coleoptera*. Visa teritorija vērtējama arī kā potenciāls reto un aizsargājamo taureņu biotops. No konstatētajām bezmugurkaulnieku sugām, vairākas teritorijas mežos sastopamās sugas, ir retas un/vai aizsargājamas.

- **Blāvā kristālspolīte *Vitrea contracta***. Konstatēta populācija 86. kvartālā.
- **Krokainais vārpstiņgliemezis *Macrogastra plicatula***. Konstatēta populācija 101. kvartālā
- **Vēderainais vārpstiņgliemezis *Macrogastra ventricosa***. Konstatēta populācija 86. kvartālā.
- **Brūnganā plankumspāre *Epitheca bimaculata***. Teritorijas rietumu malā konstatēti vairāki eksemplāri, taču tā kā sugas attīstībai piemēroti biotopi – stāvoši ūdeņi (ezeri, lieli dīķi) – teritorijā nav pārstāvēti, tad suga teritorijā nevairojas.
- **Lielais asmalis *Peltis grossa***. Konstatēts viens indivīds un sugas darbības pēdas, sugas attīstībai piemērotos biotopos, kas liecina par pastāvīgu populāciju teritorijā.
- **Vītolu slaidkoksngrauzis *Necydalis major***. Suga lieguma teritorijā konstatēta 2002. gadā (J.Gaiļa dati).

Teritorijā iespējama arī citu īpaši aizsargājamu un retu vārpstiņgliemežu *Clausiliidae* sugu, bērzu briežvaboles *Ceruchus chrysomelinus*, marmora rožvaboles *Liocola marmorata*, četrplankumu sēņgrauža *Mycetophagus quadripustulatus*, nātru lācīša *Callimorpha dominula*, apšu raibeņa *Limenitis populi* un apšu zaigraibeņa *Apatura ilia* atrašana.

Apsekojot liegumam pieguļošo teritoriju dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā, tika ievākti paraugi no koku dobumiem (L. Eņģele), kuros konstatēti lapkoku praulgrauža kāpuru ekskrementi (melnalksnis uz 87. kv. 9. nog. ziemeļu robežas, K. Vilka mutisks ziņojums) un marmora rožvaboles ekskrementi (ozols 88. kv. 5. nog., V. Lārmaņa mutisks ziņojums).

Kopumā uz šo brīdi teritorijā konstatētas piecas retas un viena īpaši aizsargājama bezmugurkaulnieku suga - vītolu slaidkoksngrauzis *Necydalis major* (7. tabula). Papildus tam, tabulā minētas arī potenciāli iespējamās sugas (konstatētas teritorijas apkārtnē, teritorijā ir šo sugu attīstībai piemēroti biotopi un tml.) (Andrušaitis, 1998).

Bezmugurkaulnieku sugas apdraudoši faktori nav konstatēti.

7. tabula

Dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" teritorijā konstatēto un iespējamo Latvijas aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu saraksts un sugu aizsardzības kategorijas.

Taksons	LSG	Berne	ES	2000	2001	DMB
Mollusca - gliemji						
Gastropoda - gliemeži						
**Clausiliidae* - vārpstiņgliemežu dzimta (izņemot gludo vārpstiņgliemezi *Cochlodina laminata*)	-	-	-	-	-	IS
Vitrea contracta (Westerlund, 1871) – blāvā kristālspolīte	4	-	-	-	-	-
Macrogastra plicatula (Draparnaud, 1801) – krokainais vārpstiņgliemezis	-	-	-	-	-	IS
Macrogastra ventricosa (Draparnaud, 1801) – vēderainais vārpstiņgliemezis	-	-	-	-	-	IS
Arthropoda - posmkāji						
Insecta - kukaiņi						
Odonata - spāres						
Epitheca bimaculata (Charpentier, 1825) brūnganā plankumspāre	3	-	-	-	-	-
Coleoptera – vaboles						
Peltis grossa (Linnaeus, 1758) – lielais asmalis	-	-	-	-	-	IS
**Ceruchus chrysomelinus* (Hochenwarth, 1785) – bērzu briežvabole	1	-	-	1	1	BSS
**Liocola marmorata* (Fabricius, 1792) – marmora rožvabole	2	-	-	1	-	BSS
**Mycetophagus quadripustulatus* Linnaeus, 1761 – 'četrplankumu sēņgrauzis	-	-	-	-	-	IS
Necydalis major Linnaeus, 1758 – vītolu slaidkoksngrauzis	2	-	-	1	-	IS
Lepidoptera - taureņi						
**Callimorpha dominula* (Linnaeus, 1758) – nātru lācītis	4	-	-	-	-	-
**Limenitis populi* (Linnaeus, 1758) – apsū raibenis	4	-	-	-	-	-
**Apatura ilia* (Denis, Schiffermüller, 1775) – apšu zaigraibenis	2	-	-	-	-	-

Apzīmējumi. LSG – Latvijas Sarkanā grāmata (Andrušaitis, 1998); Berne – Bernes konvencijas sugas (II, III - pielikumi, * - papildinājumi); ES – ES Sugu un biotopu direktīvas sugas Nr. 92/ 43 EEC (II, III & V - pielikumi, * - papildinājumi); 2000 – MK noteikumu Nr. 396 (2000.14.11) "Īpaši aizsargājamo sugu saraksts" sugas (1, 2 - pielikumi); 2001 - MK noteikumu Nr. 45 (2001.30.01) "Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi" sugas (1 – pielikums;) DMB – dabisko meža biotopu indikatorsugas

*Potenciāli iespējamās sugas (gaiši zils fons).

2.5. Citas vērtības

Uz ziemeļiem no dabas lieguma, pie Vecslampes upes, agrāk atradušās viensētas, un 18. gs. tur bija daļa no Jaunbērzes ciema. Tagad šī vieta ir aizaugusi ar baltalkšņiem.

2.6. Teritorijas dabas vērtību saglabāšanas un ieinteresēto pušu interešu izvērtējums

Balstoties uz dabas lieguma izveidošanas mērķi, īpaši aizsargājamo sugu un biotopu sastopamību dabas liegumā, valstī un citur Eiropā, noteiktas dabas aizsardzības prioritātes šajā teritorijā. Attiecībā uz sugām un biotopiem, prioritāte ir Latvijā un citviet Eiropā retiem un apdraudētiem biotopiem un sugām, kā arī Latvijai tipiskiem biotopiem, un šajā teritorijā tie ir aluviālie krastmalu un palieņu meži un dzeņveidīgie putni.

Attiecībā uz dabiskajiem procesiem, prioritāte šajā teritorijā ir saglabāt pārmitro mežaudžu dabisku attīstību tiem piemērotos hidroloģiskos apstākļos.

Plāna izstrādes gaitā ieinteresēto pušu konflikti par dabas lieguma izmantošanu netika identificēti.

8. tabula

Ieinteresētās puses un to intereses un pienākumi dabas liegumā „Līvbērzes liekņa”

Ieinteresētā puse	**Intereses un/vai pienākumi teritorijā**	**Iespējamais ieguldījums dabas aizsardzības plāna realizācijā un ietekme uz dabas vērtību saglabāšanu**
VAS „Latvijas Valsts meži” Zemgales mežsaimniecība	Apsaimniekot DL saskaņā ar normatīvajiem aktiem	Var realizēt atsevišķus pasākumus, tādējādi sekmējot dabas vērtību saglabāšanos liegumā
Novada iedzīvotāji	Iegūt informāciju par novada dabas vērtībām	Veicina dabas vērtību saglabāšanos saudzīgi pret tām izturoties
Medību kolektīvi „Nākotne” un „Mašīnbūve”	Dabas liegums kā medījamo dzīvnieku patvēruma vieta	Uztur optimālu lielo zīdītāju blīvumu liegumā un apkārtnē.
Dobeles novada dome, Jelgavas novada dome	Pārstāvēt iedzīvotāju intereses, sekmēt novada attīstību	Var piedalīties atsevišķu pasākumu realizācijā
LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	Nodrošināt dabas aizsardzības likumdošanu	Var finansiāli atbalstīt sagatavotos projektus dabas aizsardzības plāna ieviešanai
Zemgales plānošanas reģions	Nodrošināt dabas aizsardzības plāna izstrādes finansējumu, pārraudzīt plāna izstrādi, sekmēt reģiona ilgtspējīgu attīstību	Var finansiāli atbalstīt sagatavotos projektus dabas aizsardzības plāna ieviešanai
Dabas aizsardzības pārvalde	Īstenot valsts dabas aizsardzības politiku, pārvaldīt dabas liegumu, var veikt pasākumus saskaņā ar dabas aizsardzības plānu. Nodrošina Natura 2000 monitoringu, uztur Natura 2000 datu bāzi.	Sekmē dabas aizsardzības plāna ieviešanu, piedaloties atsevišķu pasākumu realizācijā. Apkopo un atjauno informāciju par dabas liegumu.
Jelgavas reģionālā vides pārvalde	Pārraudzīt dabas un vides aizsardzības likumdošanas normu ievērošanu	Var atbalstīt dabas aizsardzības plāna ieviešanu un seko līdzi tā realizācijai
VMD, Zemgales virsmežniecība	Pārraudzīt dabas aizsardzības likumdošanas normu ievērošanu meža zemēs	Piedalās un seko līdzi dabas aizsardzības plāna ieviešanai
Valsts SIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi”	nav	Uzturot Vecbērzē un Vecpienavā, Mežinieku upītē optimālu caurplūdumu, saudzīgi veicot Vecbērzes poldera rekonstrukciju, sekmē dabas vērtību saglabāšanu dabas liegumā.
Latvijas Dabas fonds	Sagatavot dabas aizsardzības plānu	Var realizēt atsevišķus dabas aizsardzības plāna pasākumus, piesaistot finansējumu
Zinātnieki	Veikt pētījumus dabas liegumā	Var veikt pētījumus, kas nepieciešami dabas aizsardzības plāna realizācijā

III Teritorijas aizsardzības mērķi

3.1. Teritorijas apsaimniekošanas ideālie jeb ilgtermiņa mērķi

Visā lieguma teritorijā mežaudzes attīstās dabiski, optimālos hidroloģiskos apstākļos un tajās sastop katram meža biotopam raksturīgās augu un dzīvnieku sugas.

3.2. Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam

Institucionālie un organizatoriskie aspekti

1. Nodrošināt dabas aizsardzības plāna ieviešanas juridisko bāzi.
2. Nodrošināt dabas lieguma robežu atpazīstamību dabā.

Dabas vērtību saglabāšana

3. Saglabāt īpaši aizsargājamās sugas un biotopus, tai skaitā Biotopu Direktīvas I pielikuma biotopus un II un V pielikuma augu un dzīvnieku sugas, Putnu direktīvas I pielikuma sugas vismaz to pašreizējā stāvoklī un sekmēt biotopu kvalitātes uzlabošanos.

Zinātniskā izpēte un monitorings

4. Iegūt informāciju par Biotopu direktīvas I pielikuma biotopu kvalitāti.
5. Iegūt informāciju par īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu sastopamību dabas liegumā.
6. Noskaidrot dabas lieguma optimālo mitruma režīmu.

IV Apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumi un funkcionālais zonējums

4.1. Apsaimniekošanas pasākumi

Apsaimniekošanas pasākumi plānoti laika periodam no 2010. gada līdz 2020. gadam, taču tie ir pārskatāmi un maināmi, vadoties pēc monitoringa rezultātiem, kā arī, ja rodas neparedzēti apstākļi, kas liek tos mainīt un to nepieciešamību var zinātniski pamatot. Apsaimniekošanas pasākumu maiņu veic Dabas aizsardzības pārvaldes administrācija sadarbībā ar dabas lieguma apsaimniekotājiem savas kompetences ietvaros vai piesaistot attiecīgās nozares speciālistus.

Apsaimniekošanas pasākumiem ir vērtēta to realizēšanas nepieciešamība, vadoties pēc pasākuma ietekmes uz dabas vērtību saglabāšanu un citu sabiedrībai nozīmīgu interešu ievērošanu. Ieviešot dabas aizsardzības plānu kā pirmie jāveic pasākumi, kuri ir būtiski dabas lieguma mērķa sugu un biotopu saglabāšanā vai tie ir priekšnosacījums šo būtisko pasākumu īstenošanai.

I – prioritāri veicams pasākums, kas būtisks dabas lieguma mērķa sugu un biotopu saglabāšanā un kura nerealizēšana var novest pie šo sugu un biotopu kvantitatīvo vai kvalitatīvo parametru samazināšanās;
II – vajadzīgs pasākums, kura īstenošana pozitīvi ietekmē dabas vērtību saglabāšanos;
III – vajadzīgs pasākums, kura realizācija sekmē citu sabiedrībai nozīmīgu interešu ievērošanu;
IV – pasākumam nav būtiskas tiešas pozitīvas ietekmes uz dabas vērtību saglabāšanos un tas nav tieši saistīts ar citu sabiedrībai nozīmīgu interešu ievērošanu, taču tā realizācija sekmē citu pasākumu īstenošanu.

Katram 3. sadaļā izvirzītajam mērķim izdalīti viens vai vairāki pasākumi tā sasniegšanā. Mērķa numurs tas pats, kas 3. sadaļā.

9. tabula.

Dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" apsaimniekošanas pasākumu kopsavilkums

Precīzas izmaksas ir grūti prognozējamas, tās būs atkarīgas no izmaksām konkrētā gadā. Tabulā minēts optimālais pasākumu izpildes termiņš.

Mērķa Nr.	Pasākums	Prioritāte, izpildes termiņš	Iespējamais finansētājs	Iespējamais izpildītājs	Iespēja-mās izmaksas	Izpildes indikatori
Institucionālie un organizatoriskie aspekti						
1.	4.1.1.Dabas lieguma individuālo aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumu sagatavošana	IV 2011.	LR VARAM	LR VARAM	n.z.	Ministru kabineta apstiprināti dabas lieguma indiv. aizs. un aps. not.
2.	4.1.2. Dabas lieguma informatīvo zīmju izgatavošana, izvietošana dabā, uzturēšana	IV regulāri	DAP, AS„LVM" Zemgales MS	DAP, AS„LVM" Zemgales MS	Atkarībā no materiāliem	Informatīvās zīmes izvietotas dabā
Dabas vērtību saglabāšana						
3.	4.1.3. Neiejaukšanās meža biotopu dabiskajā attīstībā visā liegumā	I Visu laiku	-	AS„LVM" Zemgales MS	-	Mežaudzes attīstās dabiski
3.	4.1.4. Meliorācijas grāvju, caurteku neuzturēšana dabas liegumā	I Visu laiku	AS„LVM" Zemgales MS	AS„LVM" Zemgales MS	-	Mežaudzes attīstās tām piemērotos mitruma apstākļos
3.	4.1.5. Bebru darbības kontrole dabas liegumā un tā apkārtnē	I Pēc vajadzības	Atkarībā no zemes īpašuma veida	AS„LVM" Zemgales MS, DAP, ZMNĪ, privāto zemju īpašnieki	n.z.	Dabas liegumā ir mežaudzēm optimāli mitruma apstākļi
Zinātniskā izpēte un monitorings						
4.	4.1.6. Veikt Natura 2000 vietu monitoringu	IV Sākot ar 2011, vismaz 1x 6 gados	DAP	Attiecīgās nozares eksperti	n.z.	Regulāri iegūti dati par biotopu kvalitāti
5.	4.1.7. Veikt īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu izpēti dabas liegumā.	IV Pēc iespējām	n.z.	Eksperts - entomologs	300 LVL	Papildināts reto un aizsargājamo sugu saraksts
6.	4.1.8. Veikt dabas lieguma augšņu mitruma vai gruntsūdens līmeņa pētījumus	IV Sākot ar 2011., regulāri	DAP vai cita ieinteresētā puse	DAP administrācijas speciālisti, eksperts-hidrologs	2000 LVL aprīkojums; 300 LVL - izpēte	Iegūti dati par dabas lieguma optimālo mitruma režīmu

Apzīmējumi – n.z. nav zināms

Tālāk seko tabulā minēto pasākumu apraksts.

Institucionālie un organizatoriskie aspekti

1. Nodrošināt dabas aizsardzības plāna ieviešanas juridisko bāzi.

4.1.1. Sagatavot dabas lieguma individuālo aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumu projektu.

Pasākums daļēji veikts dabas aizsardzības plāna ietvaros (skat. 5.2. nodaļu), pēc plāna saskaņošanas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā LR VARAM Dabas aizsardzības departaments sagatavo šos noteikumus atbilstoši Ministru kabineta noteikumu prasībām un iesniedz apstiprināšanai LR Ministru kabinetā.

2. Nodrošināt dabas lieguma robežu atpazīstamību dabā.

4.1.2. Dabas lieguma informatīvo zīmju izgatavošana, izvietošana dabā, uzturēšana

Dabas lieguma robežas nepieciešams iezīmēt dabā vēl ar 4 informatīvām zīmēm saskaņā ar "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumos"(MK noteikumi Nr. 415, 22.07.2003, ar grozījumiem 26.10.2004. MK noteikumi Nr. 898) noteiktajām prasībām. Informatīvas zīmes izvietojamas vietās, kur tās vislabāk saskatāmas - kvartālstigu krustojumos (5. pielik.). 2010. gada rudenī AS „LVM" Zemgales mežsaimniecība stabus zīmju izvietošanai jau nogādāja Dabas aizsardzības pārvaldes administrācijā Ķemeros.

Dabas vērtību saglabāšana

3. Saglabāt īpaši aizsargājamās sugas un biotopus, tai skaitā Biotopu Direktīvas I pielikuma biotopus un II un V pielikuma augu un dzīvnieku sugas vismaz to pašreizējā stāvoklī un sekmēt biotopu kvalitātes uzlabošanos.

4.1.3. Neiejaukšanās meža biotopu dabiskajā attīstībā visā dabas liegumā

Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā tika konstatēts, ka lieguma prioritāro dabas vērtību – pārmitro platlapju mežu biotopu un dzeņveidīgo putnu, kā arī jaukto platlapju mežu biotopu aizsardzības nodrošināšanai apsaimniekošanas pasākumi nav nepieciešami, līdz ar to lielākajā daļā lieguma teritorijas plānota neiejaukšanās meža biotopu dabiskajā attīstībā.

Pieļaujama kvartālstigas starp 86. un 101. kvartālu un starp 87. un 102. kvartālu uzturēšana, izzāģējot uz stigas augošos krūmus un jaunos kokus un ja nepieciešams, izzāģējot posmus kritalās, ko atstāj stigas malā. Transportlīdzekļu pārvietošanās pa stigu netiek paredzēta.

Gar lieguma rietumu robežu esošās kvartālstigas uzturēšana transportlīdzekļiem pieejamā stāvoklī ir pieļaujama, taču lai saglabātu uz šīs stigas esošo spilvainā ancīša *Agrimonia pilosa* atradni, nav pieļaujama zemsedzes iznīcināšana un ceļa ar segumu izveidošana uz kvartālstigas. Turpmāka neiejaukšanās ilgtermiņa pasargātu arī veselos ošus no inficēšanās ar patogēno sēni *Chalara fraxinea.*

4.1.4. Meliorācijas grāvju, caurteku neuzturēšana dabas liegumā

Pasākums nepieciešams, jo dabas liegumā atrodas pārmitrie biotopi. Attiecas uz diviem grāvjiem, kas iekļauti Meliorācijas kadastrā Nr.608-412 un Nr. 608-413, 608-479 (6. pielik.).

Grāvju Nr. 608-412, 608-413 un 608-479 uzturēšana nav nepieciešama, jo tie novada ūdeņus tikai no dabas liegumā esošajiem AS „LVM" pārvaldījumā esošajiem mežiem. Tā kā dabas liegumā mežsaimnieciskā darbība AS „LVM" tiesiskajā valdījumā esošajos mežos nav plānota, tad šo grāvju uzturēšana nav aktuāla. Turklāt abi grāvji nav savienoti ar grāvi Nr. 608-1379, kas novada ūdeņus uz Vecslampi no saimnieciskajiem mežiem.

Grāvī Nr. 608-1379 (uz dabas lieguma rietumu robežas), kas novada ūdeņus gan no dabas lieguma mežiem, gan blakus esošajiem saimnieciskajiem mežiem uz Mežinieku upīti uztur brīvu ūdens plūsmu. Renovāciju, ja tāda nepieciešama, veic tikai dabas liegumam pretējā grāvja pusē.

4.1.5. Bebru darbības kontrole dabas liegumā un tā apkārtnē

Pasākums nepieciešams, lai dabas lieguma mežaudzes, īpaši veģetācijas periodā, atrastos piemērotos mitruma apstākļos. Dabas liegumā šobrīd bebru aizsprostu un uzpludinājumu nav, taču tādi ir blakus esošajos nogabalos, kas ilgtermiņā var negatīvi ietekmēt arī situāciju dabas liegumā. Nepieciešams sekot līdzi bebru darbībai, un, ja nepieciešams, aizsprostus nojaukt un organizēt medības. Pasākumu veic ieinteresētās puses. Dabas aizsardzības pārvalde – vērtē bebru darbības ietekmi uz biotopiem liegumā, AS „Latvijas valsts meži" Zemgales mežsaimniecība – pārrauga situāciju liegumam blakus esošajos saimnieciskajos valsts mežos, pārējie zemes īpašnieki – savos īpašumos, Valsts SIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" – valsts nozīmes ūdens notekās nodrošina brīvu ūdens plūsmu.

Zinātniskā izpēte un monitorings

4. Iegūt informāciju par Biotopu direktīvas I pielikuma biotopu kvalitāti

4.1.6. Veikt Natura 2000 vietu monitoringu

Saskaņā ar Natura 2000 vietu monitoringa shēmu, veicams biotopam *91E0* Pārmitri platlapju meži.* Par monitoringu atbild Dabas aizsardzības pārvaldes administrācija. Natura 2000 monitorings dabas liegumā uzsākts 2010. gadā.

5. Iegūt informāciju par īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu sastopamību dabas liegumā.

4.1.7. Veikt īpaši aizsargājamo un reto bezmugurkaulnieku sugu izpēti dabas liegumā.

Pasākums nepieciešams, lai tiktu precizēta teritorijas nozīme reto un aizsargājamo bezmugurkaulnieku aizsardzībā, jo vienā sezonā nevarēja konstatēt visas dabas liegumā dzīvojošās sugas. 2010. gadā apsekojot dabas liegumu, eksperts atzīmēja vairākas sugas, kas potenciāli varētu būt sastopamas dabas liegumā (skat. 2.4.4. nodaļu). Pasākumu veic eksperts-entomologs. Atskaites iesniedz Dabas aizsardzības pārvaldē.

6. Noskaidrot dabas lieguma optimālo mitruma režīmu

4.1.8. Veikt dabas lieguma augšņu mitruma vai gruntsūdens līmeņa pētījumus

Pasākums nepieciešams, lai noskaidrotu dabas lieguma optimālo mitruma režīmu. Līdz šim šādi pētījumi nav veikti dabas liegumā. Tuvākajā nākotnē plānotas gan valsts nozīmes ūdensnoteku, gan Vecbērzes poldera rekonstrukcija. Veicot hidroloģiskos pētījumus regulāri, būs iespēja konstatēt vai un cik lielā mērā šie hidrotehniskie pasākumi ietekmē hidroloģisko režīmu dabas liegumā. Pētījumu rezultāti var būt pamatojums apsaimniekošanas pasākumu maiņai dabas liegumā. Augsnes mitruma un temperatūras mērīšanai lauka apstākļos gan kūdras, gan minerālaugsnēs var izmantot dažādas iekārtas, piemēram, PICO BT (kompānijas `Van der Walt` produkts) u.c. Aptuvenās iekārtas iegādes izmaksas – 2000 LVL. Gruntsūdens līmeņa pētījumiem nepieciešams ierīkot gruntsūdens līmeņa mērījumu akas. Augsnes mitrumu vai gruntsūdens līmeni mēra vismaz trīs reizes gadā vairākas vietās dabas liegumā: pavasarī, vasarā mazūdens periodā un rudenī. Pasākumu veic Dabas aizsardzības pārvaldes speciālisti vai eksperti-hidrologi. Ja pasākumu neveic Dabas aizsardzības pārvaldes speciālisti, pasākuma veicējs atskaites iesniedz Dabas aizsardzības pārvaldē.

Dabas lieguma apkārtnē esošo valsts nozīmes ūdensnoteku un polderu uzturēšana, renovācija un rekonstrukcija un šo darbību potenciālā ietekme uz dabas liegumu

Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns (LVĢMC, 2009) paredz līdz 2012. g. decembrim veikt Vecbērzes poldera rekonstrukciju, kā arī nosaka izmantot videi draudzīgas hidrotehniskās būvniecības nosacījumus būvējot, renovējot vai rekonstruējot lauksaimniecības zemju meliorācijas sistēmas, mežu meliorācijas sistēmas un polderus. Turklāt arī Vecbērzes poldera apvadkanāls, Vecpienava/Vecbērze un Vecslampe jeb Mežinieku upīte ir

valsts nozīmes ūdensnotekas un tās tuvākā nākotnē var tikt renovētas. Tāpēc šo tehnisko projektu izstrādes laikā izvērtējama ietekme uz dabas liegumu hidroloģisko režīmu un meža biotopiem.

Dabas lieguma pārmitro mežu saglabāšanai ieteicams valsts nozīmes ūdensnotekā Vecslampē jeb Mežinieku upītē uzturēt brīvu ūdens plūsmu, taču neveikt tās renovāciju vai rekonstrukciju vismaz posmā no dabas lieguma rietumu robežas līdz tās ietekai Vecbērzē.

4.2. Dabas lieguma funkcionālais zonējums

Dabas lieguma ilgtermiņa un īstermiņa mērķu sasniegšanai dabas liegumā funkcionālais zonējums nav nepieciešams.

V Plāna ieviešana un atjaunošana

Plānu ievieš pēc tā apstiprināšanas LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā. Dabas aizsardzības plānā minēto pasākumu ieviešana ir iespējama saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 264 **„**Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

Dabas aizsardzības plāns paredzēts laika periodam no 2010. gada līdz 2020. gadam, taču pasākumi ir pārskatāmi un maināmi, vadoties pēc monitoringa rezultātiem, kā arī, ja rodas neparedzēti apstākļi, kas liek tos mainīt un to nepieciešamību var zinātniski pamatot. Apsaimniekošanas pasākumu maiņu pasākuma veicējs rakstiski saskaņo ar Dabas aizsardzības pārvaldes administrāciju.

5.1. Priekšlikumi par nepieciešamajiem grozījumiem Dobeles un Jelgavas novada teritorijas plānojumā.

Ja tiek grozīti vai tiek izstrādāti jauni novadu teritorijas plānojumi, tajos nepieciešams attēlot dabas lieguma teritoriju normatīvo aktu par teritorijas plānošanu noteiktajā kārtībā. Ja tiek mainītas dabas lieguma robežas, tās jāattēlo arī novadu teritorijas plānojumos.

5.2. Dabas lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts

Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā sagatavots dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" individuālo aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumu projekts. Šajā noteikumu projektā svītrotas darbības vai vārdi no MK noteikumos Nr.415 (22.07.2003. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 03.07.2007) „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" minētajiem, kas mūsuprāt, nav aktuāli dabas liegumā „Līvbērzes liekņa", kā arī minētas citas atļautās un aizliegtās darbības, kas nepieciešamas dabas lieguma aizsardzības un izmantošanas mērķu sasniegšanai.

Dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" ~~Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie~~ individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

Izdoti saskaņā ar likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 14.panta otro daļu un 16.pantu

1. Noteikumi nosaka dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" ~~īpaši aizsargājamo dabas teritoriju~~ (turpmāk – dabas liegums) ~~aizsargājamās teritorijas) vispārējo~~

1.1. individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību;

~~tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbību veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju~~

1.2. dabas lieguma apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās izveidošanas un lietošanas kārtību.

~~2. Noteikumi attiecas uz Saeimas un Ministru kabineta izveidotām aizsargājamām teritorijām, kurām nav individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu.~~

2. Dabas liegums izveidots, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo pārmitro platlapju mežu biotopu aizsardzību un dabisku attīstību.

3. Dabas lieguma platība ir 144 ha.

4. Dabas aizsardzības pārvalde nosaka ierobežotas pieejamības statusu informācijai par ~~aizsargājamā teritorijā~~ dabas liegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atrašanās vietu, ja tās atklāšana var kaitēt vides aizsardzībai. Šādu informāciju izplata tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.

5. Aizsargājamās teritorijas dabā apzīmē ar speciālo informatīvo zīmi, kuras paraugs, izveidošanas un lietošanas kārtība noteikta šo noteikumu 1.pielikumā.

Ņemot vērā to, ka visu lieguma teritoriju aizņem saimnieciskās darbības mazskarti aizsargājami mežu biotopi un lielākās daļas mežaudžu vecums pārsniedz ĪADT vispārējos aizsardzības un izmantošanas noteikumos norādīto vecumu, līdz kuram ir atļautas kopšanas cirtes, saimnieciskās darbības iespējas liegumā ir minimālas un visai dabas lieguma teritorijai vairāk atbilst regulējamā režīma zonas prasības, norādot papildus atļautās darbības.

6. ~~Dabas rezervāta regulējamā režīma zonā~~ Visā dabas lieguma teritorijā ir aizliegta saimnieciskā un cita veida darbība, izņemot šādas darbības:

6.1. teritorijas aizsardzības režīma ievērošanas kontrole;

6.2. ugunsdzēsības un ugunsdrošības pasākumu īstenošana, kā arī cilvēku glābšana un meklēšana;

6.3. uzturēšanās un kājāmgājēju pārvietošanās, kā arī ogošana un sēņošana, nebojājot zemsedzi; ~~pa ceļiem un dabā norādītiem maršrutiem~~;

6.4. pārvietošanās ar transportlīdzekļiem nogabalos, kuros tiek veikta 6.9. apakšpunktā minētā mežsaimnieciskā darbība;

6.5. medības vispārējā normatīvo aktu noteiktajā kārtībā;

6.6. zinātniskie pētījumi, monitorings un meža inventarizācija;

6.7. īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai un saglabāšanai nepieciešamo pasākumu īstenošana, ja saņemta rakstiska Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja;

6.8. kvartālstigas uzturēšana starp 86. un 101. kvartālu un 87. un 102. kvartālu;

6.9. koku ciršana kopšanas cirtē, kā arī sausu stāvošu koku, svaigi vēja gāztu koku un kritalu izvākšana, ja valdaudzes vecums nesasniedz:

6.9.1. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadus;

6.9.2. apšu audzēm – 30 gadus;

6.10. meliorācijas grāvja Nr. 608-1379 uzturēšanu un renovāciju tikai liegumam pretējā grāvja pusē.

7. Noteikumu 6.8. un 6.9. apakšpunktos minētās darbības atļauts veikt laika periodā no 1. augusta līdz 14. martam saskaņā ar dabas aizsardzības plānu.

8. Kopšanas cirtē uz cirsmas hektāru saglabā vismaz 15 dzīvotspējīgus vecākos un lielāko izmēru kokus (ekoloģiskos kokus), vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) ozolus, liepas, ošus, gobas, vīksnas, melnalkšņus un kļavas. Ja šādu koku mežaudzē nav, vispirms saglabā apses un bērzus, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus.

9. Noteikumu 6.9. apakšpunktā minētajās mežaudzēs uz hektāru saglabā ne mazāk kā 20 kubikmetru sausu stāvošu koku, svaigi vēja gāztu koku un kritalu~~, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 centimetrus~~. Ja to kopējais apjoms ir lielāks, vispirms saglabā resnākos kokus.

~~9.4. būvju un infrastruktūras objektu uzturēšana, kā arī renovācija būvniecību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;~~ *teritorijā nav būvju un infrastruktūras objektu*

~~9.5. ceļu ikdienas un periodiskā uzturēšana;~~ *teritorijā nav ceļu*

~~9.6. regulējamā režīma zonas zemes īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem un lietotājiem, kā arī regulējamā režīma zonas iedzīvotājiem:~~ *nav nepieciešami šādi ierobežojumi teritorijas apmeklētājiem*

~~6.1. makšķerēšana;~~ *liegumā nav ūdeņu*

~~9.6.2. savvaļas sēņu, augu un to produktu ievākšana un iegūšana. Ogu ievākšanā aizliegts izmantot speciālas vākšanas palīgierīces;~~ *skat. 6.3. punktu*

~~9.6.3. lauksaimnieciskā darbība lauksaimniecības zemēs, neizmantojot ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus un neuzarot palieņu un terašu pļavas;~~ *liegumā nav lauksaimniecības zemju*

~~9.7.3. medības vai nemedījamo sugu dzīvnieku skaita regulēšana, ja dzīvnieku populāciju blīvums regulējamā režīma zonas teritorijā pārsniedz ekosistēmu dabisko ietilpību, izraisot īpaši aizsargājamo biotopu vai īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu degradāciju vai mainot dabisko procesu norisi, kā arī lai nepieļautu epizootiju izplatīšanos;~~ *skat. 6.5. punktu*

~~9.7.4. ceļu rekonstrukcija~~; *liegumā nav ceļu*

~~9.7.5. publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu (piemēram, taku, skatu torņu, telšu vietu, stāvlaukumu, apmeklētāju centru un informācijas centru) ierīkošana~~. *liegums nav piemērots tūrisma aktivitātēm, dabas aizsardzības plāns neparedz tūrisma infrastruktūras izveidošanu*

Tālāk sekojošās pašlaik spēkā esošās prasības ir ietvertas iepriekšminētajā formulējumā „aizliegta saimnieciskā un cita veida darbība, izņemot…" vai arī liegumā nav aktuālas

~~4. Aizsargājamās teritorijās aizliegts:~~

~~4.1. ierīkot jaunus atkritumu poligonus;~~

~~4.2. audzēt ģenētiski modificētus kultūraugus;~~

~~4.3. izmantot citzemju sugas meža atjaunošanā un ieaudzēšanā (izņemot aizsargājamos dendroloģiskos stādījumus);~~

~~4.4. lietot minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus mežaudzēs, izņemot Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainavu aizsardzības un neitrālo zonu, kā arī izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai un feromonus koku stumbra kaitēkļu ierobežošanai.~~

~~5. Dabas liegumi~~

~~16. Dabas lieguma teritorijā aizliegts:~~

~~16.1. nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskiem transportlīdzekļiem, trīcikliem, kvadricikliem un mopēdiem pa meža un lauksaimniecības zemēm, izņemot gadījumus, ja pārvietošanās notiek pa teritorijas apmeklētājiem speciāli izveidotiem maršrutiem vai pārvietošanās ir saistīta ar šo zemju apsaimniekošanu, uzraudzību vai valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu; izņēmums~~ *skat. 6.4. punktu*

~~16.2. kurināt ugunskurus ārpus speciāli ierīkotām vietām, kuras nodrošina uguns tālāku neizplatīšanos, izņemot ugunskurus pagalmos un ugunskurus ciršanas atlieku sadedzināšanai atbilstoši meža apsaimniekošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem;~~

~~16.3. dedzināt sausās zāles, virsāju un niedru platības, kā arī meža zemsedzi, izņemot īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanas pasākumus, par kuru veikšanu ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un rakstiski informēta par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgā institūcija;~~

~~16.4. lai samazinātu dzīvnieku bojāeju – pļaut lauksaimniecībā izmantojamās zemes un lauces virzienā no malām uz centru. Nelīdzena reljefa apstākļos pļauj slejās virzienā no lauka atklātās malas (arī no pagalma, ceļa, atklāta grāvja, žoga, upes vai ezera) uz krūmāju vai mežu;~~

~~16.5. nosusināt purvus, mežaudzes slapjās minerālaugsnēs un slapjās kūdras augsnēs;~~

~~16.6. lietot ūdensputnu medībās šāviņus, kas satur svinu;~~

~~16.7. uzstādīt vēja elektrostacijas, kuru darba rata diametrs ir lielāks par pieciem metriem vai augstākais punkts pārsniedz 30 metru augstumu;~~

~~16.8. pārvietoties pa virszemes ūdensobjektiem ar kuģošanas un citiem peldošiem līdzekļiem, kuru mehāniskā dzinēja vai motora jauda pārsniedz 3,7 kW, izņemot valsts un pašvaldību institūciju amatpersonas, kuras pilda dienesta pienākumus, kā arī pilnvarotās personas, kuras veic vides normatīvo aktu ievērošanas kontroli, tajā skaitā zvejas kontroli;~~

~~16.9. pārvietoties ar ūdens motocikliem;~~

~~16.10. rīkot autosacensības, motosacensības un velosacensības, rallijus, treniņbraucienus, izmēģinājuma braucienus, kā arī rīkot ūdensmotosporta un ūdensslēpošanas sacensības, Nacionālo bruņoto spēku un zemessargu mācības;~~

~~16.11. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot, kultivējot vai ieaudzējot mežu) palieņu un terašu pļavas;~~

~~16.12. ierīkot purvos dzērveņu plantācijas;~~

~~16.13. veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta ezeru, upju, vecupju un strautu krasta līnija un gultne, izņemot upju dabiskā tecējuma vai ūdenstecēm un ūdenstilpēm pieguloš teritoriju dabiskā hidroloģiskā režīma atjaunošanu;~~

~~16.14. iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvi personiskām vajadzībām;~~

~~6.15. veikt darbības, kas veicina augsnes erozijas attīstību, izņemot augsnes sagatavošanu lauksaimniecības vajadzībām;~~

~~16.16. mainīt zemes lietošanas kategoriju, izņemot:~~

~~16.16.1. dabiski apmežojušās vai pirms aizsargājamās teritorijas izveidošanas apmežotas lauksaimniecības zemes lietošanas kategorijas maiņu uz kategoriju "mežs" vai "krūmājs";~~

~~16.16.2. upju dabiskā tecējuma atjaunošanu;~~

~~16.16.3. ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:~~

~~16.16.3.1. nacionālo parku dabas lieguma zonā;~~

~~16.16.3.2. īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu;~~

~~16.16.3.3. publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu (piemēram, taku, skatu torņu, telšu vietu, stāvlaukumu, apmeklētāju centru un informācijas centru) ierīkošanu;~~

~~16.16.3.4. kuģošanas līdzekļu bāzu paplašināšanu vai piestātņu ierīkošanu;~~

~~16.16.3.5. ceļu (arī sliežu ceļu), inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju un rekonstrukciju, ja tiek mainīts trases platums un novietojums;~~

~~16.17. būvēt hidrotehniskas būves un ierīkot meliorācijas sistēmas, veikt to rekonstrukciju un renovāciju, izņemot, lai novērstu teritoriju applūšanu ārpus aizsargājamās teritorijas, kā arī ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:~~

~~16.17.1. upju dabiskā tecējuma, ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju hidroloģiskā režīma atjaunošanu;~~

~~16.17.2. īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanas pasākumu veikšanu;~~

~~16.17.3. zivju migrācijas ceļu atjaunošanu;~~

~~16.18. ierīkot jaunas un paplašināt esošas iežogotas platības savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē;~~

~~16.19. cirst kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 60 centimetrus, izņemot bīstamos kokus (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus);~~

~~16.20. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas organizēt brīvā dabā publiskus pasākumus, kā arī nometnes, kurās piedalās vairāk par 60 cilvēkiem, izņemot pasākumus un nometnes, kas tiek organizētas šim nolūkam paredzētās un speciāli ierīkotās vietās;~~

~~16.21. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas ierīkot publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus (piemēram, takas, maršrutus, skatu torņus, telšu vietas, stāvlaukumus, apmeklētāju centrus un informācijas centrus).~~

~~17. Zemes vienību sadalīšana atļauta tikai gadījumos, ja katras atsevišķās zemes vienības platība pēc sadalīšanas nav mazāka par 10 hektāriem. Šis nosacījums neattiecas uz zemes vienībām, kas tiek atdalītas infrastruktūras un inženierkomunikāciju būvniecībai vai uzturēšanai un kuru apbūves nosacījumus nosaka vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā, kā arī uz gadījumiem, ja no īpašuma tiek atdalīta zemes vienība ar dzīvojamām un saimniecības ēkām, pagalmu un zemi, kas nepieciešama saimniecības uzturēšanai.~~

~~18. Meža zemēs aizliegts:~~

~~18.1. veikt mežsaimniecisko darbību no 15.marta līdz 31.jūlijam, izņemot:~~

~~18.1.1. meža ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumus;~~

~~18.1.2. bīstamo koku ciršanu un novākšanu;~~

~~18.2. cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē;~~

~~18.3. cirst kokus kopšanas cirtē (izņemot sausos kokus), ja valdaudzes vecums pārsniedz:~~ *skat. 6.9. punktu*

~~18.3.1. priežu un ozolu audzēm – 60 gadu;~~

~~18.3.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadu;~~

~~18.3.3. apšu audzēm – 30 gadu;~~

~~18.4. atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektropārvades un citu lineāro komunikāciju uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz ceļiem;~~

~~18.5. ierīkot jaunus mežsaimniecības (komersantu) ceļus;~~

~~18.6. atjaunot mežu stādot vai sējot;~~

~~18.7. lai samazinātu dzīvnieku bojāeju – uzturēt esošus sietveida nožogojumus mežā, kuri nav apzīmēti redzamības palielināšanai (piemēram, izmantojot zarus, lentes vai citus dzīvniekiem pamanāmus materiālus);~~

~~18.8. iegūt sūnas un ķērpjus, bojājot vai iznīcinot zemsedzi;~~

~~18.9. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot vai kultivējot) meža pļavas un lauces, izņemot Meža valsts reģistrā reģistrētās medījamo dzīvnieku piebarošanas lauces;~~

~~18.10. ierīkot jaunas medījamo dzīvnieku piebarošanas lauces, kā arī ievest un izgāzt dabas lieguma teritorijā lauksaimniecības un pārtikas produktus. Ja tas nepieciešams dzīvnieku skaita regulēšanai, pieļaujama automātisko barotavu izmantošana vietās, kur tas neapdraud dabisko biotopu vai īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu saglabāšanu.~~

~~19. Ja slimību inficētie, kaitēkļu invadētie vai citādi bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus un var izraisīt audžu bojāeju ārpus dabas lieguma, bojātos kokus atļauts cirst sanitārajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma, kurā noteikts konkrēts apjoms šo bojāto koku izvākšanai.~~

~~20. Mežaudzēs uz hektāru saglabā ne mazāk kā 20 kubikmetru sausu stāvošu koku, svaigi vēja gāztu koku un kritalu, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 centimetrus. Ja to kopējais apjoms ir lielāks, vispirms saglabā resnākos kokus. Pieļaujams izvākt svaigi vēja gāztas egles, kuru apjoms pārsniedz piecus kubikmetrus uz hektāru un kuras saskaņā ar Valsts meža dienesta atzinumu var izraisīt mežaudžu bojāeju masveidīgas kaitēkļu savairošanās dēļ.~~

~~21. Sausos kokus un kritalas šo noteikumu 20.punktā minētajā apjomā, kā arī nocirstos bīstamos kokus un nocirsto koku celmus atstāj mežaudzē, lai nodrošinātu trūdošo (atmirušo) koksni kā dzīvesvietu meža ekosistēmā svarīgām sugām.~~

~~22. Uz mežaudzēm, kurās vējgāzes, vējlauzes, slimību infekcijas vai kaitēkļu invāzijas dēļ mežaudzes šķērslaukums kļuvis mazāks par kritisko šķērslaukumu un vēja gāztie, bojātie, sausie stāvošie koki un kritalas netiek izvākti, neattiecina meža atjaunošanas un jaunaudžu kopšanas prasības.~~

~~23. Kopšanas cirtē uz cirsmas hektāru saglabā vismaz 15 dzīvotspējīgus vecākos un lielāko izmēru kokus (ekoloģiskos kokus), vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, melnalkšņus un kļavas. Ja šādu koku mežaudzē nav, vispirms saglabā apses un bērzus, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus un kokus ar deguma rētām.~~

1.pielikums
Ministru kabineta
2010.gada 16.marta noteikumiem Nr.264

Speciālās informatīvās zīmes paraugs, tās lietošanas un izveidošanas kārtība

1. Speciālā informatīvā zīme ~~aizsargājamo teritoriju~~ dabas lieguma apzīmēšanai (turpmāk – zīme) ir zaļš kvadrātveida laukums baltā ietvarā ar stilizētu ozollapas piktogrammu.

2. Zīmes krāsas (krāsu prasības norādītas *PANTONE*, *CMYK* un *ORACAL* sistēmās) ir šādas:

2.1. kvadrātveida laukums (ozollapas piktogrammas fons) – gaiši zaļā krāsā (*PANTONE 362C* vai *C70 M0 Y100 K0*, vai *ORACAL ECONOMY 064* (*yellow green*));

2.2. ozollapas piktogramma – baltā krāsā;

2.3. ozollapas piktogrammas kontūra un ozollapas dzīslojums – tumši zaļā krāsā (*PANTONE 3425C* vai *C100 M0 Y78 K42*, vai *ORACAL ECONOMY 060* (*dark green*));

2.4. zīmes ietvars – baltā krāsā.

3. Zīmes lietošanas kārtība:

3.1. uzstādot zīmi dabā, izvēlas vienu no šādiem izmēriem:

3.1.1. 300 x 300 mm;

3.1.2. 150 x 150 mm;

3.1.3. 75 x 75 mm;

3.2. poligrāfiskajos izdevumos zīmes izmēru, saglabājot kvadrāta proporcijas, izvēlas atbilstoši lietotajam mērogam, bet ne mazāku kā 5 x 5 mm;

3.3. pārējos gadījumos, kas nav minēti šā pielikuma 3.1. un 3.2.apakšpunktā, var lietot dažādu izmēru zīmes, saglabājot kvadrāta proporcijas;

3.4. zīme nav uzstādāma uz ceļiem (arī sliežu ceļiem).

4. Zīmju izveidošanu (sagatavošanu) un izvietošanu nodrošina Dabas aizsardzības pārvalde sadarbībā ar attiecīgo pašvaldību.

Norādīt dižkoku sarakstu nav aktuāli, jo to nociršana nav iespējama saskaņā ar noteikumu projekta pārējiem punktiem

~~2.pielikums~~

~~Ministru kabineta~~

~~2010.gada 16.marta noteikumiem Nr.264~~

~~Aizsargājamie koki – vietējo un citzemju sugu dižkoki (pēc apkārtmēra vai augstuma)~~

VI Priekšlikumi dabas lieguma teritorijas paplašināšanai

Dabas liegums "Līvbērzes liekņa" atrodas divu upju – Veclampes (Mežinieku upītes) un Vecbērzes satekā, teritorijā ar vietvārdu "Lāču kakts". Bioloģiski vērtīgākā pārmitro platlapju mežu daļa kopš 1999. gada ir iekļauta dabas liegumā Līvbērzes liekņa. Taču līdzvērtīgi hidroloģiskie apstākļi ir arī teritorijā uz ziemeļaustrumiem no dabas lieguma līdz Veclampes un Vecbērzes upēm, kas ietver pārmitros mežus, vecupes un aizaugušas palieņu pļavas. Pārmitrie apstākļi un atrašanās divu upju satekā apgrūtina teritorijas apsaimniekošanu. Lielākajā daļā šīs teritorijas saimnieciskā darbība nav veikta vairākus gadu desmitus, kas sekmējis aizsargājamu mežu biotopu un aizsargājamām sugām piemērotu dzīvotņu veidošanos.

Uz austrumiem no dabas lieguma pie Vecbērzes atradies aviācijas poligons, kur sastopamas aviobumbu bedres – apmēram 3-5 m rādiusa un 2 m dziļas apaļas iedobes, kas pildītas ar ūdeni. Šo bedru skaits sniedzas vairākos simtos, veidojot savdabīgu teritorijas hidrogrāfisko tīklu. Līvbērzes pagasta teritorijas plānojumā tā ir norādīta kā teritorija, kur nepieciešama rekultivācija un grunts sanācija.

Ņemot vērā konstatētās dabas vērtības, vienota mežu masīva lomu, kā arī teritorijas sarežģītos apsaimniekošanas apstākļus, dabas liegumu "Līvbērzes liekņa" ieteicams paplašināt par 191 ha, iekļaujot tajā pārmitros mežus līdz Vecslampei jeb Mežinieku upītei un līdz Vecbērzei (7. pielikums). Tādējādi dabas liegums veidotu ekoloģiski vienotu teritoriju Vecslampes un Vecbērzes satekas posmā un palielinātos dabas lieguma nozīme reģiona pārmitro mežu un ar tiem saistīto augu un dzīvnieku sugu populāciju saglabāšanā:

1) dabas liegumā palielinātos EP Biotopu direktīvas I pielikuma biotopa *91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži platība* par aptuveni 170 ha, kas sekmētu to saglabāšanos,
2) dabas liegumā atrastos arī lielākas īpaši aizsargājamām putnu sugām baltmuguras dzenim *Dendrocopos leucotos*, pelēkajai dzilnai *Picus canus*, dzērvei *Grus grus* piemērotu dzīvotņu platības, kā arī mazā ērgļa *Aquila pomarina* potenciāla ligzdošanas vieta, kura šobrīd atrodas mikroliegumā blakus dabas liegumam,
3) dabas liegumā atrastos lielākas īpaši aizsargājamo augu sugu Fuksa dzegužpirkstītes *Dactylorhiza fuchsii,* smaržīgās naktsvijoles *Platanthera bifolia* populācijas, kā arī vairāku retu bezmugurkaulnieku sugu populācijas;
4) pieaugtu dabas lieguma nozīme lielo zīdītāju vilka *Canis lupus*, kā arī staltbriežu *Cervus elaphus* un alņu *Alces alces* populāciju saglabāšanas sekmēšanā. Dabas liegumu šīs sugas caurstaigā, tajā slēpjas medību laikā.

Turklāt, pēc lieguma paplašinājuma dabas lieguma ziemeļu, austrumu un dienvidu robeža būtu labāk atpazīstama dabā.

Paplašinājumam ieteikto zemes īpašumu sadalījums pa zemes īpašuma veidiem (10. tab.):

- AS „Latvijas valsts meži" (99,4 ha),
- Jelgavas novada pašvaldība (50,6 ha),
- privāto zemju īpašumi (41 ha).

10. tabula

Dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" paplašinājumam ieteiktie zemes īpašumi.

Kadastra Nr.	**Īpašuma veids**	**Kvartāls***	**Nogabals**
46680020074	valsts, AS „LVM" tiesiskajā valdījumā	87.	1.-8., 10.-13.
	valsts, AS „LVM" tiesiskajā valdījumā	88.	1.-11.
	valsts, AS „LVM" tiesiskajā valdījumā	102.	6.-12., 18.,21.
54620030138	valsts, AS „LVM" tiesiskajā valdījumā	110.	3.,7.,8.,9.,12.,13.
46680020066	valsts, AS „LVM" tiesiskajā valdījumā	65.	27.
46680020062	privāts, „Vidiņu ceplis" (daļa)	n.z.	n.z.
46680020061	privāts, „Veļas" (daļa)	n.z.	n.z.
46680020038	privāts, „Vidukļi" (daļa)	n.z.	n.z.
54620030136	pašvaldības, Jelgavas novads (daļa)	nav	nav

*Kvartāli un meža nogabali pēc 2000. gada meža ierīcības. n.z. – nav zināms

Atbilstoši mežu valsts reģistra datiem ir izvērtēta informācija par lieguma paplašinājumam ieteikto valsts meža zemi (5.- 7.att.).

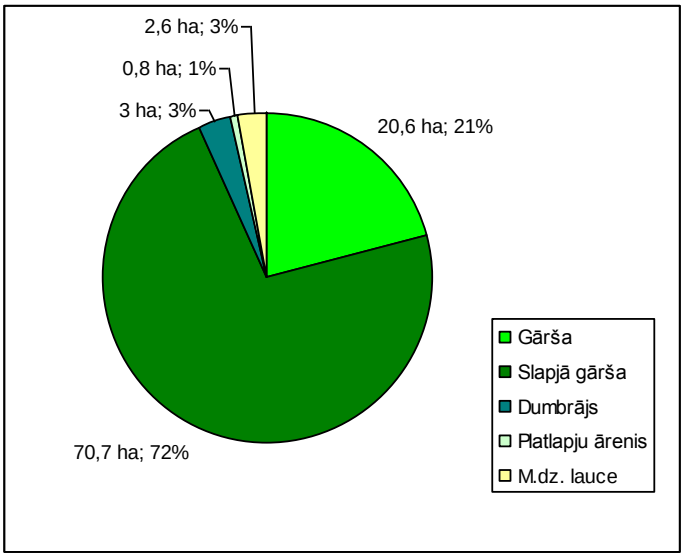

5. attēls. Meža augšanas apstākļu tipi potenciālajā dabas lieguma paplašinājumā 87., 88., 102., 110. kvartālu nogabalos.

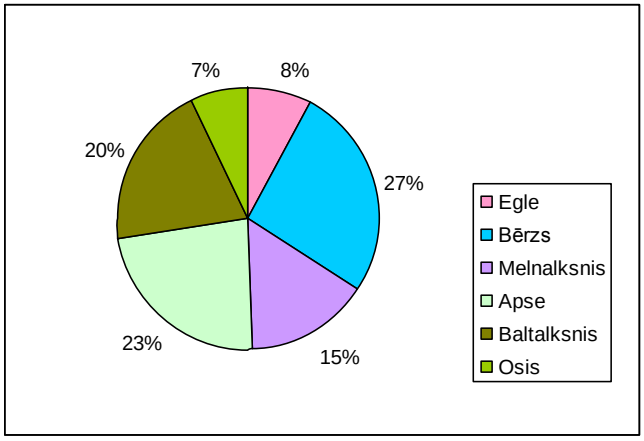

6. attēls. Valdošās koku sugas potenciālajā dabas lieguma paplašinājumā 87., 88., 102., 110. kvartālu nogabalos.

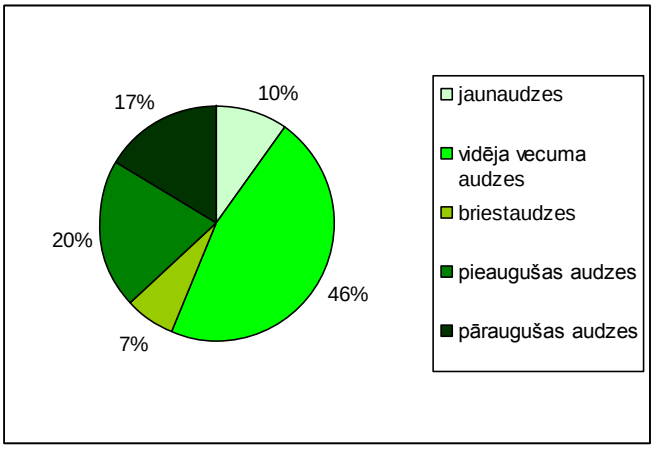

7. attēls. Mežaudžu vecuma grupas ārpus dabas lieguma esošajos 87., 88., 102., 110. kvartālu nogabalos

Jelgavas novada pašvaldības esošajā īpašumā atrodas aviācijas bumbu bedres, turklāt teritorija nav atmīnēta un ir bīstama, īpaši tas attiecas uz pārvietošanos ar smago tehniku.

Privāto zemju īpašumi atrodas Dobeles novada teritorijā. Zemes īpašnieki ir rakstiski informēti par priekšlikumu paplašināt dabas liegumu un lūgti sniegt savu viedokli. Ir atsaucies viens no trim zemes īpašniekiem, taču konkrētu viedokli nav sniedzis.

Ir vairākas iespējas īstenot dabas lieguma paplašināšanu:

1) dabas liegumā iekļauj AS „LVM" tiesiskajā valdījumā esošos mežu nogabalus 99,4 ha platībā (10.tab.), bet privātajā un pašvaldību īpašumā esošos zemes īpašumus ar Domes lēmumu nosaka kā vietējas nozīmes aizsargājamas teritorijas.

Šādā gadījumā lieguma dalīšana funkcionālajās zonās nav nepieciešama, jo prasības visā lieguma teritorijā būtu nosakāmas saskaņā ar dabas aizsardzības plāna 5.2. nodaļu. Vietējās nozīmes aizsargājamās teritorijās pašvaldības ar Domes saistošajiem noteikumiem nosaka atļautās un aizliegtās darbības.

2) dabas liegumā iekļauj tikai AS „LVM" tiesiskajā valdījumā esošos mežu nogabalus 99,4 ha platībā (10.tab.), pārējos īpašumos neveido nekādas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas.

Šādā gadījumā lieguma dalīšana funkcionālajās zonās nav nepieciešama, jo prasības visā lieguma teritorijā būtu nosakāmas saskaņā ar dabas aizsardzības plāna 5.2. nodaļu.

3) dabas liegumā iekļauj gan AS „LVM" tiesiskajā valdījumā esošos mežu nogabalus, gan privātajā un pašvaldību īpašumā esošos zemes īpašumus un nosaka dabas liegumam funkcionālo zonējumu. Plānotajā regulējamā režīma zonā, kas ietvertu arī pašreizējo lieguma teritoriju, prasības būtu nosakāmas saskaņā ar dabas aizsardzības plāna 5.2. nodaļu. Dabas parka zonā būtu pieļaujama mežu apsaimniekošana bez kailcirtēm, pirmkārt saglabājot platlapjus, ieteicams arī nemeža zemes saglabāt resnākos platlapjus, apses un bērzus. Funkcionālā zonējuma priekšlikums ir ietverts 8. pielikumā, taču to iespējams mainīt, izvērtējot zemes īpašnieku saimnieciskās intereses un sastopamās dabas vērtības.

Priekšlikums paplašināt dabas liegumu neietver papildus prasības ūdens līmeņa uzturēšanai Vecslampē un Vecbērzē un neierobežo brīvas ūdens plūsmas nodrošināšanu šajās upēs.

Saskaņā ar likumu Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, valsts nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju robežu izmaiņu procedūru organizē Dabas aizsardzības pārvalde. Izskatot šo priekšlikumu par lieguma robežu paplašināšanu, ir jānoskaidro zemes īpašnieku viedoklis un lieguma paplašināšana veicama vienīgi vienojoties ar zemes īpašniekiem.

Literatūra

Auniņš, A., Mārdega, M. 2010. Latvijas parasto putnu skaita pārmaiņas pēdējos piecos gados. *Putni dabā*.2010/1-2: 22-27

Anonīms, 2007. Latvijas Natura 2000 vietu monitoringa metodika. Pieejams:www.lvgma.gov.lv.

Anonīms, 2007. Līvbērzes pagasta teritorijas plānojums. Paskaidrojuma raksts. Līvbērzes pagasta padome.

Bergmanis, M., Strazds, M.,1993. Rare Woodpecker species in Latvia. Baltic Birds –7 Conference on the Study and Conservation of Birds of the Baltic Region. The Ring. Vol.15, No 1-2,255-266.

Kalniņa, A. 1994. Klimatiskā rajonēšana. Grām. Kavacs G. (red.) Latvijas Daba. Enciklopēdija, 2. Preses Nams, Rīga. 245. lpp.

Kenigsvalde, K., Arhipova, N., Laiviņš, M., Gaitnieks, T. 2010. Ošu audžu bojāeju izraisošā sēne *Chalara fraxinea* Latvijā. *Mežzinātne*, 21(54), 110-120.

Pilāte, D. 2000. Sauszemes gliemežu ekoloģijas pētījumi Latvijas mežos. Raksti par dabu, 1, (1): 9-18.

Pilāte, D. 2001. Fauna of terrestrial molluscs in coniferous forests of Latvia. Acta Biol. Univ. Daugavp., 1, (1): 34 - 37.

Priedītis, N. 1993. Latvijas purvainie meži un to aizsardzība. WWF, Rīga.

Prieditis, N. 1999. Status of wetland forests and their structural richness in Latvia. *Environmental Conservation* 26 (4): 332-346

Račinskis, E. 2004. Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgās vietas Latvijā. Rīga. LOB

Suško, U. 1997. Natural forests of Latvia. A study on biodiversity structures, dependent species and forest history. WWf-World Wide Fund for Nature, Riga. 187 pp.

Šķiņķis, V. 1998. Tīreļu līdzenums. Grām. Kavacs G. (red.) Latvijas Daba. Enciklopēdija, 5. Preses Nams, Rīga. 219.lpp.

Tabaka, L. 1974. Latvijas PSR flora un veģetācija. Piejūras zemiene. Rīga, „Zinātne", 141.lpp. (krievu val.)

Zīverts, A. Vecbērzes poldera apvadkanāls. Grām. Kavacs G. (red.) Latvijas Daba. Enciklopēdija, 6. Preses Nams, Rīga. 42.lpp.

Zīverts, A. Vecbērzes polderis. Grām. Kavacs G. (red.) Latvijas Daba. Enciklopēdija, 6. Preses Nams, Rīga. 42. - 43. lpp.

Interneta resursi

Zemgales plānošanas reģions. Pieejams: www.raplm.gov.lv

Pielikumi

Tabulas

A. pielikums. Īpaši aizsargājamo augu un bezmugurkaulnieku sugu atradnes dabas liegumā „Līvbērzes liekņa”

B. pielikums. Īpaši aizsargājamo putnu sugu atradnes dabas liegumā „Līvbērzes liekņa”

Dokumenti

C. pielikums. Plāna sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols.

D. pielikums. Pārskats par dabas lieguma dabas aizsardzības plāna izstrādi.

E. pielikums. Pašvaldības atzinumi par dabas aizsardzības plāna saskaņošanu un pēdējās uzraudzības grupas sanāksmes protokola pielikums.

Attēli

F. pielikums. Dabisko mežu pētījumu vietas Līvbērzes apkārtnē 1995.-1997. gadā.

G. pielikums. Jelgavas rajona polderu izvietojuma plāns.

H. pielikums. Vecbērzes poldera pārskata plāns.

Kartes

1.pielikums. Zemes īpašumu formas un to lietošanas veidi dabas liegumā „Līvbērzes liekņa”.

2.pielikums. Īpaši aizsargājamie biotopi dabas liegumā „Līvbērzes liekņa”.

3.pielikums. Īpaši aizsargājamās sugas dabas liegumā „Līvbērzes liekņa”.

4.pielikums. Dabas lieguma „Līvbērzes liekņa” mežaudžu plāns.

5.pielikums. Dabas lieguma „Līvbērzes liekņa” apsaimniekošanas pasākumi.

6.pielikums. Meliorācijas kadastrā reģistrētie grāvji dabas liegumā „Līvbērzes liekņa”.

7.pielikums. Priekšlikumi dabas lieguma “Līvbērzes liekņa” robežas izmaiņām.

8.pielikums. Priekšlikumi funkcionālajam zonējumam dabas lieguma paplašinājumā.

A. pielikums

Īpaši aizsargājamo augu un bezmugurkaulnieku sugu atradnes dabas liegumā „Līvbērzes liekņa”

Sugas nosaukums	LV	MIK	BD	LSG	Sastopamība dabas liegumā	Kvartāls, nogabals, vieta
Vaskulārie augi						
Fuksa dzegužpirkstīte *Dactylorhiza fuchsii*	+	-	-	4	Diezgan bieži	101.kv.2.,13.,14.,19.nog., 110.kv.1.,2.nog., 85/86.kvartālstiga
Spilvainais ancītis *Agrimonia pilosa*	-	-	II	-	Diezgan reti	86./10., 100/101., 109/110. kvartālstigas
Smaržīgā naktsvijole *Platanthera bifolia*	+	-	-	4	Atsevišķi eksemplāri	102.kv. 4.nog., 110.kv.1.,2.nog.
Plankumainā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza maculata*	+	-	-	4	Atsevišķi eksemplāri	100/101.kvartālstiga
Ķērpji						
Kastaņbrūnā artonija *Arthonia spadicea*	+	-	-	-	Atsevišķi eksemplāri	110.kv.1.,2.nog.
Sīkpunktainā artonija *Arthonia byssacea*	+	-	-	-	Atsevišķi eksemplāri	110.kv. 2.nog
Bezmugurkaulnieki						
Vītolu slaidkoksngrauzis *Necydalis major*	+	-	-	4	Stabila populācija	110.kv.1.,2.nog.

Apzīmējumi
LV – Latvijā īpaši aizsargājama suga (MK noteikumi Nr. 396 (14.11.2000) “Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu”),
MIK – suga, kurai nepieciešamības gadījumā izveidojams mikroliegums (MK noteikumi Nr. 45 (30.01.2001) BD II,
BD – EP Biotopu direktīvas II, IV,V pielikuma augu suga,
“Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi
LSG – Latvijas Sarkanā grāmata un attiecīgā kategorija (Andrušaitis, 1998).

B. pielikums

Dabas liegumā „Līvbērzes liekņa" konstatētās Latvijas un Eiropas īpaši aizsargājamās putnu sugas un to sastopamības biežuma novērtējums 2010. ligzdošanas sezonā

Sugas nosaukums	LV	PD I	MIK	Biotops	Dabas lieguma nozīme sugas kontekstā	Kvartāls, nogabals
Jūras ērglis *Haliaeetus albicilla*	+	+	+	mežs, mitrāji	Medību iecirknis 1 pārim	-
Mazais ērglis *Aquila pomarina*	+	+	+	mežs, lauksaimniecības ainava	Iespējams, ligzdo 1 pāris	110.kv.
Mežirbe *Bonasa bonasia*	++	+	-	mežs	Ligzdo 3-4 pāri	102.kv.16.nog., 110.kv.2.nog., 101.kv.2.nog.
Dzērve *Grus grus*	+	+	-	slapji meža iecirkņi, izcirtumi	Ligzdo 1-2 pāri	102.kv.
Melnā dzilna *Dryocopus martius*	+	+	-	mežs	Ligzdo 1 pāris	87.kv.,9.nog.
Pelēkā dzilna *Picus canus*	+	+	-	mežs	Ligzdo epizodiski 1 pāris	86.kv.
Baltmuguras dzenis *Dendrocopos leucotos*	+	+	+	mežs	Ligzdo 3-4	87.kv.9.,12., 102.kv.2.,16., 110.kv.2.nog.
Vidējais dzenis *Dendrocopos medius*	+	+	+	mežs	Ligzdo 4-6 pāri	87.kv.9.nog., 102.kv. 16.nog.
Trīspirkstu dzenis *Picoides tridactylus*	+	+	+	mežs	Iespējams, ligzdo 1 pāris	n.z.
Mazais mušķērājs *Ficedula parva*	+	+	-	mitri lapkoku un jaukti meži	Ligzdo 2- 4 pāri	86.kv.4.nog., 110.kv.1.nog.

Apzīmējumi

LV – Latvijā īpaši aizsargājama suga (MK noteikumi Nr. 396 (14.11.2000) "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu"),
++ – ierobežoti izmantojama īpaši aizsargājama augu suga (MK noteikumi Nr. 396 (14.11.2000) "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu").
PDI – EP Putnu direktīvas I pielikuma putnu suga,
MIK – suga, kurai nepieciešamības gadījumā izveidojams mikroliegums (MK noteikumi Nr. 45 (30.01.2001) "Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi"

C. pielikums

Dabas aizsardzības plāna dabas liegumam „Līvbērzes liekņa" sabiedriskās apspriešanas sanāksme 10.11.2010. Dobeles novada pašvaldībā

Dalībnieku saraksts

1. Liene Auniņa, Latvijas Dabas fonds
2. Lelde Eņģele, Latvijas Dabas fonds
3. Agnese Priede, DAP Ķemeru NPA
4. Andis Liepa, DAP Ķemeru NPA
5. Aija Tračuna, Jelgavas novada pašvaldība
6. Inguna Skutele, Jelgavas novada pašvaldība
7. Inta Savicka, Jelgavas novada dome
8. Inese Baumane, Jelgavas novada pašvaldība
9. Ilze Vītola Jelgavas novada dome
10. Edgars Turks, Jelgavas novada dome
11. Aivars Petriņš, Latvijas Dabas fonds
12. Aivars Zeimuls, Līvbērzes pagasta pārvalde
13. Andrejs Spridzāns, Dobeles novada dome
14. Sandra Lasmane, Dobeles novada pašvaldība
15. Sandra Galiņa, A/S LVM Zemgales mežsaimniecība
16. Andris Miķelsons, A/S LVM Zemgales mežsaimneicība
17. Jana Rūpniece Dobeles novada pašvaldība
18. Vija Vika. Dobeles novada pašvaldība
19. Dzintra Matisone, Dobeles novada pašvaldība
20. Raimonds Sīpols, Dobeles novada pašvaldība
21. Elita Fridrihsone, VVD Jelgavas RVP
22. Dace Kroģere, VMD Zemgales virsmežniecība

Protokols

L. Auniņa atklāj sanāksmi un aicina klātesošos iepazīstināt ar sevi.

L. Auniņa informē klātesošos par:

- dabas aizsardzības plāna izstrādes gaitu,
- lieguma izveidošanas vēsturi,
- liegumā sastopamajām dabas vērtībām,
- lieguma aizsardzības mērķiem,
- lieguma teritorijā plānotajiem apsaimniekošanas pasākumiem.

A. Spridzāns: Ir svarīgi, lai lieguma aizsardzības prasības nenonāktu pretrunā ar saimnieciskajām interesēm ārpus lieguma. Vai ir fiksēts liegumā nepieciešamais mitruma līmenis?

L. Auniņa: Pašlaik hidrologs ir devis pirmējo novērtējumu, bet dabas aizsardzības plānā ir paredzēts pasākums "Veikt dabas lieguma augšņu mitruma vai gruntsūdens līmeņa pētījumus".

D. Kroģere jautā, vai maģistrālā grāvja uz lieguma rietumu robežas tīrīšana neietekmēs liegumu.

L. Eņģele atbild, ka dabas aizsardzības plānā ir paredzēts, ka uz lieguma rietumu robežas esošajā grāvī uztur brīvu ūdens plūsmu un ja nepieciešams, renovāciju veic liegumam pretējā grāvja pusē. Visvairāk tas attiecas uz robežu – grāvi starp 85. un 86. kvartālu, jo uz robežas starp 100./101. kv. un 109./110. kv. ir stiga un grāvis gar saimnieciskajiem mežiem atrodas liegumam pretējā stigas pusē.

R. Sīpols: Reljefs ir ļoti līdzens un ūdens plūsmu viegli ietekmē bebri, tāpēc tagad pa grāvi ūdens plūst uz dienvidiem, nevis uz Vecslampi.

A. Spridzāns: Vajadzētu plašāku izvērtējumu par to, kā liegums ietekmē ārpus tā esošās platības.

E. Turks: Vecbērzes polderis ir nacionālas nozīmes lauksaimniecības zemes. Vai tas neietekmēs liegumu, ja intensīvāk susinās lauksaimniecības zemes?

A. Petriņš: Pie Vecbērzes ietekas Lielupē ir sūkņu stacija, kas nosaka ūdens līmeni. Dabas aizsardzības plānā nav paredzēti pasākumi ūdens līmeņa paaugstināšanai Vecbērzē un Vecslampē un nav paredzēti nekādi ierobežojumi sūkņu stacijas darbībai.

R. Sīpols piebilst, ka arī Drabiņu purvs atrodas polderī.

L. Eņģele un A. Petriņš informē par ekspertu priekšlikumiem paplašināt lieguma teritoriju līdz Vecslampei un Vecbērzei, kas skartu valsts meža zemi, Jelgavas pašvaldības zemi un 3 privāto zemju īpašniekus.

S. Galiņa jautā, vai liegumā nav par slapju, lai neapdraudētu tur esošos mežus?

A. Petriņš: Jāseko līdzi bebru darbībai un ūdens līmenim liegumā, jo laika gaitā slapjums var traucēt vecajām audzēm. Svarīgi, lai meži nav applūduši visu veģetācijas sezonu.

Izraisās diskusija par bebru darbības kontroli – kurš to darīs. Vienojas, ka bebru darbību kontrolēs ieinteresētās puses: Dabas aizsardzības pārvalde – ietekmi uz biotopiem liegumā, VAS LVM – liegumam blakus esošajos saimnieciskajos valsts mežos, pārējie zemes īpašnieki – savos īpašumos, ZMNĪ – ūdens plūsmas nodrošināšanai valsts nozīmes ūdens notekās.

S. Galiņa: Vai ir jārēķinās ar kādiem ierobežojumiem blakus liegumam saplānotajās cirsmās?

L. Auniņa: Ārpus lieguma ir spēkā tikai vispārējās prasības.

E. Turks informē, ka Jelgavas novada pašvaldības īpašums "Bumbu bedres", kurā eksperti iesaka paplašināt liegumu, ir no sprādzienbīstamiem priekšmetiem neattīrīta bijušā poligona teritorija.

Jelgavas novada un Dobeles novada pašvaldības uzaicina dabas aizsardzības plāna uzstrādātājus piedalīties domes komitejas sēdēs, lai informētu par priekšlikumu paplašināt dabas liegumu.

Sanāksmi vadīja L. Auniņa

Protokolēja L. Eņģele

D. pielikums

Pārskats par dabas aizsardzības plāna izstrādi

Informācija par dabas aizsardzības plānu izstrādes uzsākšanu tika publicēta laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" (22.01.2010.) un reģiona laikrakstā "Zemgale" (23.01.2010.). Uzsākot plāna izstrādi, 10.02.2010. Dobeles novada pašvaldības telpās notika informatīvā sanāksme, kurā piedalījās 17 dalībnieki.

Ar Dabas aizsardzības pārvaldes administrācijas rīkojumu Nr. D15 (02.03.2010.) tika izveidota dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupa. Plāna 1. redakcijas izstrādes laikā ir notikušas divas uzraudzības grupas sanāksmes (02.07.2010. un 22.09.2010.).

Paziņojums par dabas aizsardzības plāna sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikrakstos "Latvijas Vēstnesis" (27.10.2010.) un "Zemgale" (28.10.2010.), kā arī Dobeles novada pašvaldības, Jelgavas novada pašvaldības, Latvijas Dabas fonda un Dabas aizsardzības pārvaldes mājaslapās internetā. Sabiedriskajai apspriešanai sagatavotie dabas aizsardzības plāna 1. redakcijas materiāli bija pieejami no 27. oktobra Dobeles novada un Jelgavas novada pašvaldībās, kā arī Jaunbērzes un Līvbērzes pagastu pārvaldēs. Sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 10.11.2010. Dobeles novada pašvaldības telpās, piedalījās 22 dalībnieki. Priekšlikumu iesniegšanas termiņš – 15. novembris.

Ņemot vērā diskusijas sabiedriskās apspriešanas sanāksmē:

1) papildināta dabas aizsardzības plāna 4. nodaļa ar jaunu apsaimniekošanas pasākumu 4.1.5. Bebru darbības kontrole dabas liegumā un tā apkārtnē;

2) dabas aizsardzības plāna 1.1.3. nodaļa ir papildināta ar informāciju par Vecbērzes polderi, kurā atrodas dabas liegums „Līvbērzes liekņa", kā arī ir pievienoti G. un H. pielikumi, kuros dota Jelgavas apkārtnē esošo polderu un Vecbērzes poldera shēmas (izmantoti projekta „Latvijas – Lietuvas sadarbība cīņai pret plūdiem" mācību materiāli, http://www.jrpic.lv);

3) papildināta dabas aizsardzības plāna 6. nodaļa, tostarp norādot, ka priekšlikums paplašināt dabas liegumu neietver papildus prasības ūdens līmeņa uzturēšanai Vecslampē (Mežinieku upītē) un Vecbērzē un neierobežo brīvas ūdens plūsmas nodrošināšanu šajās upēs un lieguma paplašināšana ir veicama, to saskaņojot ar zemes īpašniekiem.

Dabas aizsardzības plānam ir pievienots F. pielikums, kas atspoguļo pētījumu vēsturi liegumu teritorijā.

Citi priekšlikumi sabiedriskās apspriešanas laikā nav saņemti.

Par izstrādāto dabas aizsardzības plānu un priekšlikumu paplašināt dabas liegumu plāna izstrādātāji sniedza informāciju Jelgavas novada domes Tautsaimniecības komitejas sēdē 15. decembrī un Dobeles novada domes komitejas sēdē 21. decembrī.

Dabas aizsardzības plānam ir pievienots sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols (C. pielikums), Jelgavas novada pašvaldības un Dobeles novada pašvaldības atzinumi par dabas aizsardzības plānu (E. pielikums), kā arī pielikums pēdējās uzraudzības grupas sanāksmes protokolam, kas apstiprina plāna izstrādes pabeigšanu (E. pielikums).

Jelgavas novada un Dobeles novada pašvaldības ir sniegušas pozitīvu atzinumu par izstrādāto dabas aizsardzības plānu. Dobeles novada pašvaldība neatbalsta dabas lieguma paplašināšanu, jo nav saskaņojuma ar zemes īpašniekiem ieteiktajā paplašinājumā. Jelgavas novada pašvaldība atbalsta ieteikto lieguma paplašināšanu pašvaldībai piederošajā zemes gabalā, teritorijā pieļaujot izlases un kopšanas cirtes.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā notikušo sanāksmju dalībnieku saraksti un protokoli un publikāciju kopijas iesniegtas Dabas aizsardzības pārvaldē.

Izraksts

LATVIJAS REPUBLIKA
JELGAVAS NOVADA PAŠVALDĪBA

Reģ. Nr. 90009118031, Pasta ielā 37, Jelgava, LV3001, Latvija, tālrunis: 63022238, fakss: 63022235
E-pasts: dome@jelgavasnovads.lv ; www.jelgavasnovads.lv

JELGAVAS NOVADA DOME
SĒDES PROTOKOLS
Nr. 1

2011.gada 26.janvārī

21.§

Par atzinuma sniegšanu par dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" dabas aizsardzības plānu

(Z.Caune, I.Skutele)

Izskatot 2010.gada 14.decembra Latvijas dabas fonda vēstuli Nr.3.-5.2./237, 2011.gada 10.janvārī reģistrētu Jelgavas novada pašvaldībā ar Nr.3-12/42, kurā lūgts atbilstoši 2009.gada 9.oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr.686 „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību" 33.punktu sniegt atzinumu par dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" dabas aizsardzības plānu, ņemot vērā sabiedriskās apspriešanas rezultātus, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām" 21.panta 27.punktu, 2009.gada 9.oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr.686 „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību" 33.punktu, novada dome, atklāti balsojot: **PAR –17** (Ziedonis Caune, Edgars Turks, Ginta Avotiņa, Jānis Kapcjuhs, Aigars Strupulis, Inta Savicka, Aivars Naglis, Aija Tračuma, Anita Klupša, Rita Čigāne, Jānis Kalviņš, Uldis Reinbergs, Vitālijs Jakovels, Juris Lavenieks, Ilze Vītola, Līga Lonerte, Sandra Viniarska), **PRET – nav**, **ATTURAS – nav, nolemj:**

Sniegt pozitīvu atzinumu par dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" dabas aizsardzības plānu.

Priekšsēdētājs (paraksts) Z.Caune
(zīmogs)

Izraksts pareizs
Jelgavas novada pašvaldības
kancelejas vadītāja L.Čima
2011.gada 1.februārī, Jelgavā

Izraksts

LATVIJAS REPUBLIKA
JELGAVAS NOVADA PAŠVALDĪBA

Reģ. Nr. 90009118031, Pasta ielā 37, Jelgava, LV3001, Latvija, tālrunis: 63022238, fakss: 63022235
E-pasts: dome@jelgavasnovads.lv ; www.jelgavasnovads.lv

JELGAVAS NOVADA DOME
SĒDES PROTOKOLS
Nr. 15

2010.gada 22.decembrī

28.§
Par dabas lieguma "Līvbērzes liekņa" paplašināšanu
(Z.Caune, I.Baumane)

Izskatot sabiedriskās organizācijas „Dabas aizsardzības fonds" priekšlikumu par dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" paplašināšanu Jelgavas novada Līvbērzes pagasta teritorijā saskaņā ar zemes robežu skici par 63,8 ha, no tiem 50,6 ha Jelgavas novada pašvaldībai piekrītošās meža zemēs, kadastra apzīmējums 54620030136, lai palielinātu dabas lieguma nozīmi reģiona pārmitro mežu un ar tiem saistīto augu un dzīvnieku sugu populāciju saglabāšanā, kā arī lai nodrošinātu buferjoslu īpaši aizsargājamām putnu sugām, pamatojoties uz likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 12.panta ceturto daļu, 1999.gada 15.jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem" 1.49. punktu (63.pielikums), novada dome, atklāti balsojot: **PAR –15** (Ziedonis Caune, Ginta Avotiņa, Jānis Kapcjuhs, Inta Savicka, Aivars Naglis, Vitālijs Jakovels, Uldis Reinbergs, Aigars Strupulis, Sandra Viniarska, Ilze Vītola, Aija Tračuma, Anita Klupša, Rita Čigāne, Jānis Kalviņš, Līga Lonerte), **PRET – nav**, **ATTURAS – nav, nolemj:**

1. Atbalstīt dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" paplašināšanu pašvaldības īpašumā ar kadastra apzīmējumu 54620030136 par 50,6 ha saskaņā ar zemes robežu skici, teritorijā pieļaujot izlases un kopšanas cirtes.
2. Lēmumu publicēt laikrakstā „Jelgavas novada ziņas", izlikt redzamā vietā pašvaldības ēkā un Līvbērzes pagasta pārvaldē un ievietot Jelgavas novada mājas lapā internetā.
3. Kontroli par lēmuma izpildi uzdot Tautsaimniecības komitejai.

Priekšsēdētājs (paraksts) Z.Caune
(zīmogs)

Izraksts pareizs
Jelgavas novada pašvaldības
kancelejas vadītāja L.Čima
2011.gada 11.janvārī.
Jelgavā

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA PAŠVALDĪBA
Brīvības iela 17, Dobele, Dobeles novads, LV-3701 Reģ.Nr. 90009115092
Tālr. 63721360, 63721113, fakss 63722463, e-pasts dome@dobele.lv

Dobelē

19.01.2011. Nr.2-7/235
Uz 20.12.2010. Nr. 3.-5.2./241

Latvijas Dabas fonds,
Dzirnavu iela 73-2,
Rīga, LV-1011

Atzinums
dabas lieguma „Līvbērzes liekņa''
dabas aizsardzības plānam

Dobeles novada pašvaldība 22.12.2010. ir saņēmusi Latvijas Dabas fonda izstrādāto dabas lieguma „Līvbērzes liekņa'' (turpmāk tekstā –liegums) dabas aizsardzības plānu ar lūgumu sniegt atzinumu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 09.11.2007. noteikumu Nr.686 „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību" 33.punktā noteikto Dobeles novada pašvaldība neakceptē dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" paplašināšanu Dobeles novada administratīvajā teritorijā, jo nav saskaņojuma ar nekustamo īpašumu ar kadastra apzīmējumiem 46680020074, 46680020062, 46680020061 un 46680020038 īpašniekiem.

Lūdzam izlabot tehnisko kļūdu 48.lpp. 10.tabulā, aizstājot kadastra apzīmējumu 46800020074 ar 46680020074 un 55.lpp. C. pielikuma nosaukumu izteikt šādā redakcijā: „Dabas aizsardzības plāna dabas liegumam „Līvbērzes liekņa'' sabiedriskās apspriešanas sanāksme, 10.11.2010. Dobeles novada pašvaldība''.

Priekšsēdētājs A.Spridzāns

Lasmane 637 22414
sandra.lasmane@dobele.lv

SAŅEMTS
Latvijas Dabas fondā
24.01.2011.
Nr. 12

Dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" dabas aizsardzības plāns. Pielikums plāna uzraudzības grupas pēdējās sanāksmes protokolam.

Pielikums dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas pēdējās sanāksmes protokolam.

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts īpaši aizsargājamai dabas teritorijai dabas liegumam **"Līvbērzes liekņa"**

Uzraudzības grupas sēde notiek 2011. gada 10. februārī plkst. 11:00 Jaunbērzes pagasta pārvaldē

Uzraudzības grupas locekļi:
1. Raimonds Sīpols
2. Elita Fridrihsone
3. Dace Kroģere
4. Sandra Galiņa
5. Agnese Priede
6. Inguna Skutele

Dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītāja:
Liene Auniņa

Ar šo uzraudzības grupas locekļi apstiprina, ka tikuši iesaistīti dabas aizsardzības plāna izstrādē, regulāri informēti par plāna izstrādes gaitu un uzklausīti sakarā ar ieteikumiem dabas aizsardzības plānam.

Apstiprinu, ka dabas aizsardzības plāns izstrādāts saskaņā ar MK noteikumiem Nr.686 (2997.10.09) "Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību".

1. ..... Raimonds Sīpols (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....
.....

2. ..... Elita Fridrihsone (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....
.....

3. ..... Dace Kroģere (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....
.....

Dabas lieguma „Līvbērzes liekņa" dabas aizsardzības plāns. Pielikums plāna uzraudzības grupas pēdējās sanāksmes protokolam.

4. Sandra Golina (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....

.....

5. Agnese Priede (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....

.....

6. Inguna Skutele (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....

.....

Lāne Auniņa (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....

.....

Dabisko mežu pētījumu vietas Līvbērzes apkārtnē 1995.-1997. gadā (pēc Suško 1997)

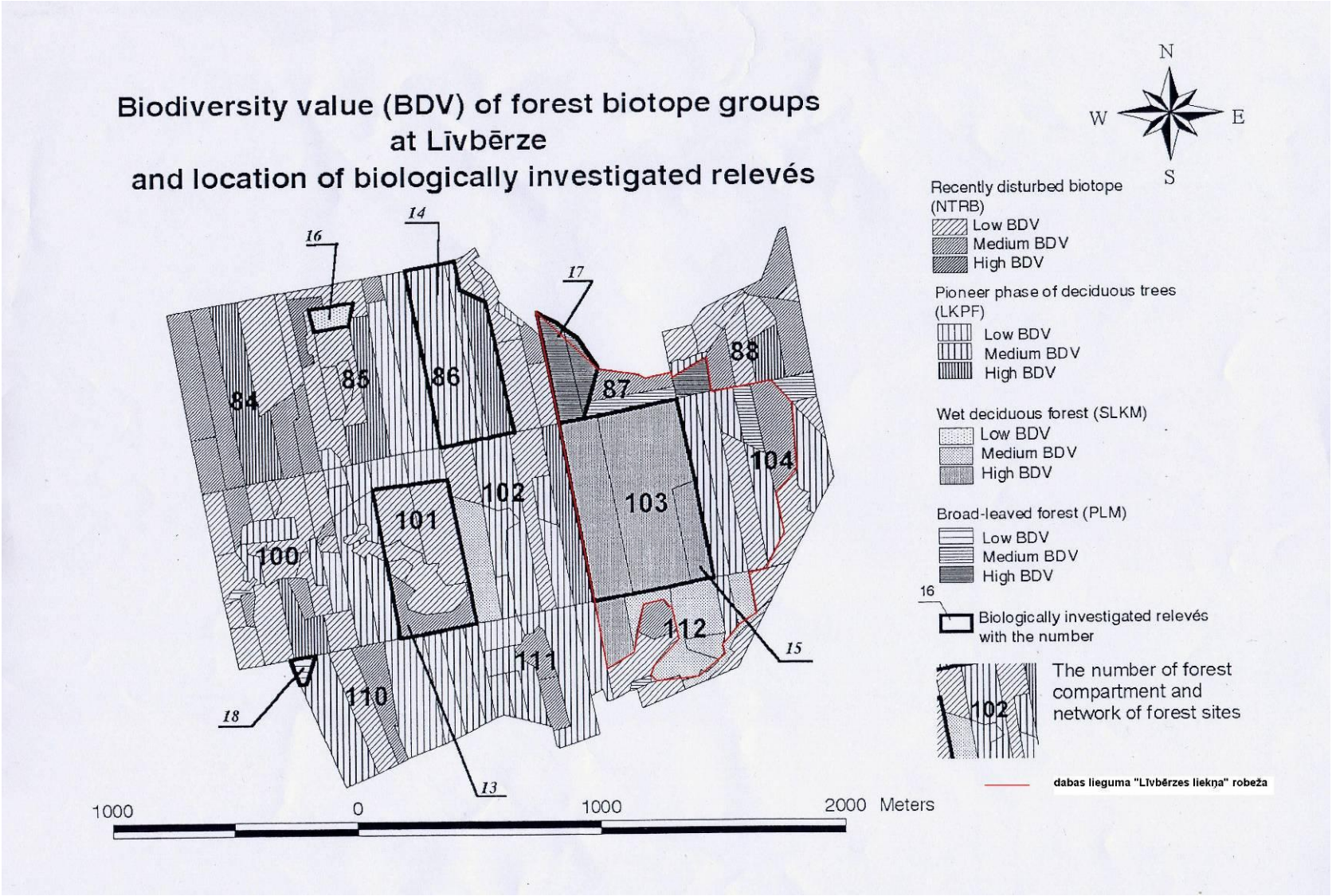

Jelgavas rajona polderu izvietojuma plāns

(projekta „Latvijas – Lietuvas sadarbība cīņai pret plūdiem" mācību materiāli, http://www.jrpic.lv)

Vecbērzes poldera pārskata plāns
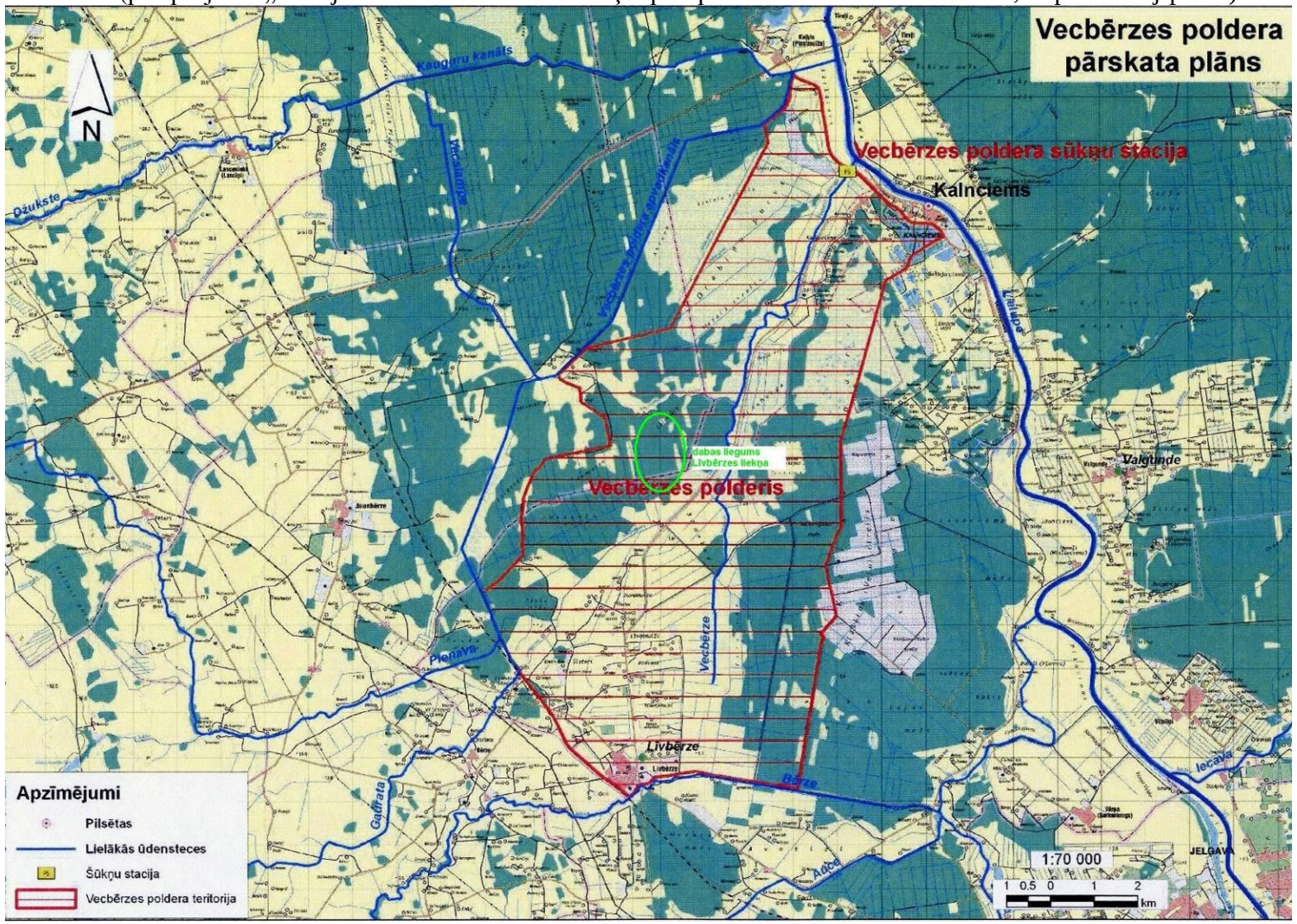
(pēc projekta „Latvijas – Lietuvas sadarbība cīņai pret plūdiem" mācību materiāliem, http://www.jrpic.lv)